

จตุรารักขกัมมัฏฐาน
(Cāturārakkha Kammaṭṭhāna)
The Four Objects of Meditation
that Give Protection

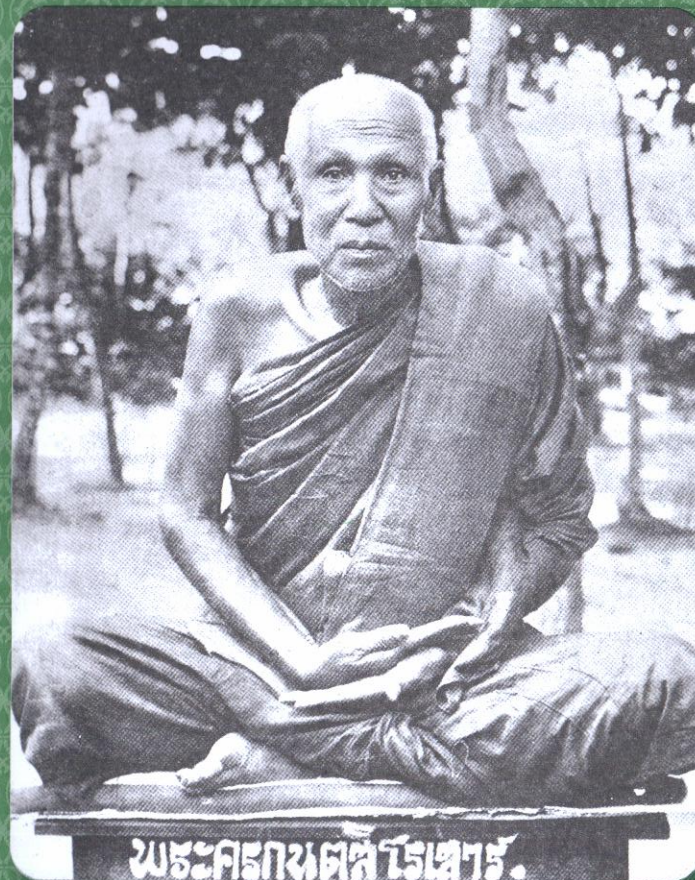
ท่านพระอาจารย์เสาร์ กนตสีโล

พระพุทธศาสนานี้หายาก จะได้ประสบด้วยยากยิ่งนัก
เหตุนี้เราทั้งหลาย จึงมีสติอุตสาหะก่อสร้างบุญกุศลสุจริต
ความชอบ ซึ่งเป็นที่พึงของตน ให้ถึงพร้อมให้บริบูรณ์ด้วยดี
ด้วยความไม่ประมาทเถิด

The Buddhist religion is something difficult for anyone
to discover and even more difficult for anyone
to have the opportunity to experience its teachings.
Therefore with mindfulness let us be diligent in building
honest and virtuous meritorious deeds which
will be a source of dependency for ourselves
in a complete manner,
let us do so without negligence.

ท่านพระอาจารย์เสาร์ กนตสีโล
(พ.ศ. ๒๔๐๒ - ๒๔๘๕)
Venerable Phra Ajahn Sao Kantasilo
(1859 - 1942 A.D.)

ประวัติหลวงปู่เสาร์ กนตสีโล

หลวงปู่เสาร์ กนตสีโล เป็นพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนากัมมัฏฐาน กำเนิดเมื่อวันจันทร์ที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๐๒ ที่บ้านชำโคม อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี เมื่ออายุได้ ๑๒ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร และเมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุฝ่ายมหานิกาย ณ วัดใต้ อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี ต่อมาได้ญัตติเป็นพระธรรมยุติในปี พ.ศ. ๒๔๓๐ ณ วัดศรีทอง อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อวัตรปฏิบัติของหลวงปู่เสาร์ที่สำคัญคือ ท่านเป็นภิกษุผู้มีความเพียร เป็นเลิศ มีความสงบเสงี่ยม กิริยามารยาทอ่อนน้อม สุขุม พุคณีย เป็นผู้ใฝ่ใจ ในธุดงค์วัตร หนักในพระธรรมวินัย ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ขอบวิเวก ไม่ติดถิ่นที่อยู่ ได้เดินธุดงค์เจริญสมณธรรมตามป่าเขา ในถิ่นต่างๆ ขึ้นเหนือไปถึง หลวงพระบางตะวันตกออกไปถึงแคว้นจำปาศักดิ์ ประเทศลาว

หลักสำคัญที่ท่านใช้สอนลูกศิษย์คือการฝึกคตินิสัยให้มีระเบียบ ทั้งการนอน และการตื่นโดยให้ลูกศิษย์ประกอบความเพียรตั้งแต่หัวค่ำจนกระทั่งเวลาประมาณ ๔ ทุ่ม แล้วก็ให้จำวัดพักผ่อนตามอัธยาศัย พอถึงตี ๓ ท่านก็เตือนให้ลุกขึ้นบำเพ็ญ เคนจงกรม นั่งสมาธิภาวนา

ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ หลวงปู่เสาร์ได้จำพรรษาที่วัดดอนธาตุและได้เริ่มอาพาธด้วยโรคชรามาแต่ในพรรษานั้น เมื่อออกพรรษาแล้ว ท่านไปทำบุญอุทิศส่วนกุศลสนองคุณพระอุปัชฌาย์ ที่มรณภาพแล้ว ณ อำเภอรรณไวทยากร นครจำปาศักดิ์ ครั้นทำบุญเสร็จใจโรคก็กำเริบมากขึ้น จึงพยายามเดินทางกลับ แต่ก็ได้มรณภาพลง ณ วัดอำมาตยาราม นครจำปาศักดิ์ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๕ ในอิริยาบถนั่งก้มกราบพระประธาน ในพระอุโบสถ การมรณภาพของท่านหลวงปู่เสาร์ นับว่าประกอบพร้อมด้วยความมัสติอันไพบูลย์ สิริรวมอายุ ได้ ๘๒ ปี ๓ เดือน ๑ วัน

หลวงปู่เสาร์ กนตสีโล มีลูกศิษย์คนสำคัญคือพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺตเถระ ท่านได้อบรมและแนะนำการปฏิบัติธุดงค์กัมมัฏฐาน ซึ่งต่อมาได้เป็นเหมือนดังรากแก้วพระกัมมัฏฐานในประเทศไทย จนมีลูกศิษย์อยู่ทั่วทุกภูมิภาค

Venerable Phra Ajahn Sao Kantasillo

Venerable Phra Ajahn Sao Kantasillo the great meditation master of the vipassana Kammatthana tradition was born on 2 November 1859 A.D. in Ubon Ratchathani Province. Upon reaching the age of 20 he ordained as a monk in the Maha Nikaya order, and in 1887 A.D. re-ordained in the Dhammayut order in the same Province.

The distinguishing feature of the mode of practice of Venerable Phra Ajahn Sao was his exemplary perseverance while doing meditation. He exuded serenity, was always courteous and respectful, discreet and prudent, he was a person of few words but was intense in abiding by the ascetic dhutanga practices, and strict in upholding the code of monastic discipline. He was keen on doing the practice in remote areas and had no attachments to any particular place as he liked to wander in the forests and mountains to meditate, and he would walk as far north as Luang Prabang and as far east as Champasak. As a meditation teacher he would teach his disciples to be systematically orderly even while going to sleep and when awakening, and to be diligent in their practice from early morning to about 10 pm. Then at 3 am they would be urged to wake up and continue their practice by doing walking or sitting meditation.

In 1941 A.D. Venerable Phra Ajahn Sao spent his last rain retreat at Don Thad monastery in Ubon Ratchathani Province. After the end of the rain retreat he travelled to Nakorn Champasak where his health deteriorated. Then on 3 February 1942 A.D. he quietly passed away in a Monastery in Nakorn Champasak as he was prostrating in front of the main Buddha image in the Upasatha hall with full mindfulness and plenitude at the age of 82.

Venerable Phra Ajahn Sao Kantasillo had an important disciple by the name of Phra Ajahn Mun Bhuridatta Thera whom he had trained and with whom he would often practice dhutanga Kammatthana (in the forests and mountains). Phra Ajahn Mun became particularly well known as the founder of Thailand's Kammatthana lineage with his own disciples throughout the country.

คำปรารภ

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ นี้ นับเป็นปีมหามงคลอย่างยิ่ง
เนื่องจากเป็นวาระที่ครบ ๒,๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
ณ โอกาสพิเศษนี้ อาตมภาพจึงเห็นสมควรที่จะทำการแปล
หนังสือ "จตุรารักขกัมมัฏฐาน" เป็นภาษาอังกฤษเพิ่มเติมจาก
ฉบับเดิม เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา และเป็นการเผยแผ่หลักธรรม
ที่องค์หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติภาวนา
มาโดยตลอด นับว่าเป็นการสืบทอดปฏิบัติของพ่อแม่ครูบาอาจารย์
สู่อนุชนรุ่นหลังอีกด้วย

อาตมภาพขออนุโมทนาในความวิริยะ อุตสาหะของผู้แปล
และท่านทั้งหลายที่มีส่วนในการจัดทำหนังสือจตุรารักขกัมมัฏฐาน
ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอท่านผู้ได้รับหนังสือนี้ไป โปรดอ่าน
แล้วตรงตามไปให้เห็นจริง ลงมือปฏิบัติจริง และได้รับผลจริง
ตามสมควรแก่การปฏิบัติทุกท่านเทอญ

เจริญพร
พระสาคร ธมฺมาวุโธ

Preface

This year B.E. 2555 (2012 AD) marks a very
auspicious date as it coincides with the 2,600 year
anniversary of the enlightenment of Lord Buddha.

On this special occasion I have felt it to be
appropriate that a translation of "Cāturārakkha
Kammaṭṭhāna" into the English language be made
and published jointly with the original Thai version
to venerate Lord Buddha, as well as to disseminate
the Dhamma that Venerable Phra Ajahn Sao
Kantasilo used as core elements for his own practice.
This is one way to pass on the mode of practice
of past Venerable teachers to the future generations.

I rejoice in the diligence and perseverance of
the translator and all those who have assisted in
the production of this copy of "Cāturārakkha
Kammaṭṭhāna". I ask that those who have received
a copy of this manuscript read it and reflect upon
its contents so that the truth it contains becomes self
evident, and then seriously start doing the practice,
and that all those who have done so receive the
fruits of the practice according to the depth of the
practice undertaken by each and every one.

Blessings
Phra Sakorn Dhammavudho

คำนำ

"จตุรารักษกัมมัฏฐาน" เป็นบทนิพนธ์ของสมเด็จพระวันรัต (ทับ พุทฺธสิริ) เจ้าอาวาสองค์แรกของวัดโสมนัสวิหาร ท่านเป็นผู้แตกฉานในพระไตรปิฎก เกร่งครัดต่อพระธรรมวินัย มีความชำนาญและเข้าใจในการปฏิบัติสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานเป็นอย่างดี อีกทั้งท่านยังเป็นหนึ่งในคณะพระมหาเถระ ๑๐ รูป ผู้ร่วมกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ในการก่อตั้งคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกายขึ้นในประเทศไทยด้วย

เนื้อหาของหนังสือนี้ กล่าวถึงการระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย การเจริญเมตตา การพิจารณาสุกะและมรณสติ ตลอดจนการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน ซึ่งหลักธรรมทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นสิ่งที่ท่านพระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล พระปรมาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ใช้เป็นหลักปฏิบัติและอบรมสั่งสอนศิษย์ของท่านมาโดยตลอด เมื่อท่านได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว ก็เห็นว่าเป็นหนังสือที่ดี จึงเกิดความพอใจที่จะเผยแพร่ธรรมะในจตุรารักษกัมมัฏฐาน เพื่อให้ศิษย์ของท่านและบรรดาพุทธบริษัทผู้ใฝ่ในธรรมทั้งหลายได้ศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติกัมมัฏฐาน

หนังสือจตุรารักษกัมมัฏฐานฉบับนี้ ยังคงไว้ซึ่งสำนวนของท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต เป็นส่วนใหญ่ โดยพระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล ได้ทำการปรับการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาเดิมและศัพท์ที่ใช้เพียงเล็กน้อย และได้มีการเพิ่มเติมคำแปลภาคภาษาอังกฤษจากฉบับของพระอาจารย์เสาร์ฯ เพื่อให้ชาวต่างประเทศผู้สนใจ และแม้กระทั่งคนไทยที่สนใจจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติภาวนา ตลอดจนเป็นการเผยแผ่พระธรรมคำสอน ในพระพุทธศาสนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้นไป อันจะก่อให้เกิดประโยชน์อันประมาณมิได้แก่มวลมนุษยชาติผู้ปรารถนาความพ้นทุกข์ทุกคน

Introduction

"Cāturārakkha Kammaṭṭhāna" is a treatise on the Dhamma practice written by Venerable Somdet Phra Vanarat (Tap Buddhasiri), the first abbot of Wat Somanas Vihara. Venerable Somdej was very knowledgeable in the Tripitaka and very strict on religious discipline, as well as very experienced in samādha vipāssana kammaṭṭhāna. He was one of ten Venerable monks who joined with His Majesty King Mongkut in creating the Dhammayut order.

The contents of this book explain how to contemplate the virtues of the Triple Gems, how to cultivate mettā, how to contemplate loathsome objects, and how to cultivate mindfulness about death, as well as how to cultivate vipāssana kammaṭṭhāna. These were used as the foundation of the practice followed by Venerable Phra Ajahn Sao Kantasilo, the great meditation master, who used these elements to teach his own disciples. Upon reading the contents of this treatise and realizing their importance for the practice, he wholeheartedly decided to disseminate the Dhamma contained in Cāturārakkha so that his disciples and others keen in the Dhamma be able to study its contents and use them in their kammaṭṭhāna practice.

This copy of "Cāturārakkha Kammaṭṭhāna" contains the original manuscript written by Venerable Somdej with some slight modifications by Phra Ajahn Sao Kantasilo, as well as a translation of Phra Ajahn Sao's text into English. This copy may be used by both Thai and non-Thai speaking persons for their bhāvanā practice and serve to disseminate the Buddhist Dhamma to a wider audience for incalculable benefit to all those who wish to free themselves from dukkhā.

This book is printed for free distribution only.
All commercial rights are reserved.

Copyright 2012 by
Venerable Phra Ajahn Sakorn Dhammavudho.
(พระอาจารย์สาคร ธมฺมาวุธฺโ)

Inquiries may be addressed to:

Wat Veruwan
Thongphaphum District, Kanchanaburi Province, 71180.
(วัดเวฬุวัน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี 71180)

First Edition : 2012

Printed by :

8/41 Soi Naknivat 48 Yeak 14-1
Naknivat Rd., Latphrao, Bangkok 10230
Tel 02 935 4314

สารบัญ Contents

ชีวประวัติของพระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล Biography of Phra Ajahn Sao Kantasilo	2
คำปรารภ Preface	4
คำนำ Introduction	6
พระอภิธรรมมัตถสังคหะ The Essence of Abhidhamma	11
วิธิบูชาด้วยดอกไม้ธูปเทียน Worshipping with Flowers, Incense Sticks and Candles	12
วิธิไหว้พระ Paying Homage to the Buddha, the Dhamma, and the Sangha	14
วิธิรักษาศีล ๕ และอุโบสถ Upholding the 5 Sila and Uposatha Sila	16
วิธิระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย How to Contemplate the Virtues of the Triple Gems	27
วิธิเจริญเมตตา The Practice of Mettā	34
วิธิเจริญอสุภะ The Methods of Contemplating Loathsome Objects	38
วิธิเจริญมรณสติ The Method of Cultivating Mindfulness about Death	46
ปกรณกถา Miscellaneous Sayings	63
ชีวประวัติของสมเด็จพระวันรัต (ทับ พุทฺธสิริ) Biography of Somdet Phra Vanarat (Tab Buddhasiri)	
คำศัพท์ภาษาอังกฤษ Glossary	81

จตุรารักษกัมมัฏฐาน
The Four Objects of Meditation that Give Protection
(Cāturārakkha Kammaṭṭhāna)

พระอภิธรรมมัตถสังคหะ
The Essence of Abhidhamma
(Abhidhammatthā Sangaha)

จิตต์ เจตสิก รูป

Cittaṃ cetasikaṃ rūpaṃ

นิพพานํ ปรมํ สุขญ์

Nibbānaṃ paramaṃ
sukhīṇaṃ

นิพพานํ ปรมํ สุขํ
Nibbānaṃ paramaṃ
sukhaṃ

เอเตน สจจวชเชน
Etena saccavajjena

สุวตถิ โทตุ สัพพทา

Suvatthi hotu subbaddā

จิตต เจตสิก รูป เป็นเพลิงเครื่อง
ร้อนเป็นทุกข์ของสัตว์
Citta, cetasika, and rūpa are
hot flames. They are the
causes of dukkhā in all living
creatures.

ดับเพลิงเครื่องร้อนหมด เป็นสุข
สูญจากทุกข์อย่างยิ่ง
Extinguishing all such flames
results in mental peace, very
much devoid of dukkhā.

ดับทุกข์หมดเป็นสุขอย่างยิ่ง
Ending all dukkhā results in
exceptional mental peace.

ด้วยคำสัตย์นี้
By stating these absolute truths,

ขอความสวัสดิเกشمสุขนิราศภัย
จงมีแด่ผู้ที่รับหนังสือนี้ไปปฏิบัติ
ตาม ในกาลทุกเมื่อ เทอญ
may prosperity, contentment,
peace of mind, and safety from
harm belong to whomever
receives this manuscript and
then does the practice according
to its contents, this being valid
for all times.

วิธีบูชาด้วยดอกไม้ธูปเทียน

Worshipping with Flowers, Incense Sticks, and Candles

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต
สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

Namo tassa bhagavato
arahato sammāsambud-
dhassa

ยมทํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ
ภควนฺตํ สรณํ คโต (ชายว่า)
คตา (หญิงว่า)

Yamaham̐ sammā
sambuddham̐ bhagavantam̐
saranam̐ khato (men)
khatā (women)

อิมิณา สกกาเรน ตํ ภควนฺตํ
อภิปูชยามิ

Iminā sakkārena tam̐
bhagavantam̐ abhipūjayāmi

ยมทํ สุวากฺขาทํ ภควตา ธมฺมํ
สรณํ คโต (ชายว่า) คตา
(หญิงว่า)

Yamaham̐ svākkhātam̐
bhagavatā dhammam̐
saranam̐ khato (men) khatā
(women)

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระผู้
มีพระภาคคือบุญ เป็นองค์พระ
อรหันต์ ตรัสรู้ชอบแล้วเอง ซึ่ง
เป็นที่พึ่งของข้าพเจ้าพระองค์นั้น
I pay homage to the Blessed
One, the Arahant, the Rightly
Self-awakened One.

พระผู้มีพระภาคพระองค์ตรัสรู้
ดีแล้วเองโดยชอบพระองค์ใดแน่
ข้าพเจ้าถึงแล้วว่าเป็นที่พึ่งกำจัด
ภัยจริง

I go for refuge to the Rightly
Self-awakened One, the
Blessed One, who can
eradicate danger.

ข้าพเจ้าบูชาพระผู้มีพระภาค
พระองค์นั้น ด้วยเครื่องสักการะ
อันนี้

I worship the Blessed One
with these offerings.

พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคตรัส
แล้วดีเหล่าใดแน่ ข้าพเจ้าถึงแล้ว
ว่าเป็นที่พึ่งกำจัดภัยจริง

I go for refuge to the dhamma
that the Blessed One has
well-expounded, that can
eradicate danger.

อิมิณา สกกาเรน ตํ ธมฺมํ
อภิปูชยามิ
Iminā sakkārena tam̐
dhammam̐ abhipūjayāmi

ยมทํ สุปฏิปนฺนํ สงฺฆํ สรณํ
คโต (ชายว่า) คตา (หญิงว่า)

Yamaham̐ supatipanam̐
sangham̐ saranam̐ khato
(men) khatā (women)

อิมิณา สกกาเรน ตํ สงฺฆํ
อภิปูชยามิ
Iminā sakkārena tam̐
sangham̐ abhipūjayāmi

ข้าพเจ้าบูชาพระธรรมนั้น ด้วย
เครื่องสักการะอันนี้
I worship the dhamma with
these offerings.

พระสงฆ์ที่ท่านปฏิบัติดีแล้วหมู่ใด
แน่ ข้าพเจ้าถึงแล้วว่าเป็นที่พึ่ง
กำจัดภัยจริง

I go for refuge to the sangha
who have practiced well, who
can eradicate danger.

ข้าพเจ้าบูชาพระสงฆ์หมู่ นั้น ด้วย
เครื่องสักการะอันนี้
I worship the sangha with
these offerings.

วิธีไหว้พระ:

Paying Homage to the Buddha, the Dhamma and the Sangha

ยมทํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ ภควนฺตํ
สรณํ คโต (ชายว่า) คตา
(หญิงว่า)

Yamaham sammā
sambuddham bhagavantam
saranam khato (men) khatā
(women)

ตํ ภควนฺตํ อภิวาเทมิ

Tam bhagavantam
abhivādemī

ยมทํ สุวากุชาตํ ภควตา ธมฺมํ
สรณํ คโต (ชายว่า)
คตา (หญิงว่า)

Yamaham svākkhātam
bhagavatā dhammam
saranam khato (men)
khatā (women)

ตํ ธมฺมํ นมสฺสามิ

Tam dhammam namassāmi

พระผู้มีพระภาคพระองค์ตรัสรู้
ดีแล้วเองโดยชอบ พระองค์ใด
แน่ ข้าพเจ้าถึงแล้วว่าเป็นที่พึ่ง
กำจัดภัยจริง

I go for refuge to the Rightly
Self-awakened One, the
Blessed One, who can eradicate
danger.

ข้าพเจ้าไหว้พระผู้มีพระภาค
พระองค์นั้น

I pay homage to the Blessed
One.

๑ กราบลง ๑

Prostrating once.

พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคตรัส
แล้วดีเหล่าใดแน่ ข้าพเจ้าถึงแล้ว
ว่าเป็นที่พึ่งกำจัดภัยจริง

I go for refuge to the dhamma
that the Blessed One has
well-expounded, that can
eradicate danger.

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น

I pay homage to the dhamma

๑ กราบลง ๑

Prostrating once.

ยมทํ สุปฏิปนํ สงฺฆํ สรณํ
คโต (ชายว่า) คตา (หญิงว่า)

Yamaham supatipanam
sangham saranam
khato (men) khatā (women)

ตํ สงฺฆํ วนฺทามิ

Tam sangham vandami

พระสงฆ์ที่ท่านปฏิบัติดีแล้วหมู่ใด
แน่ ข้าพเจ้าถึงแล้วว่าเป็นที่พึ่ง
กำจัดภัยจริง

I go for refuge to the sangha
who have practiced well, who
can eradicate danger.

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่นั้น

I pay homage to the sangha

๑ กราบลง ๑

Prostrating once

วิธีรักษาศีล ๕ แลอุปสก
Upholding the 5 Sīla and Uposatha Sīla

ศุภมัสดุ อนึ่ง ขอความงาม
ความดี จงมีแก่ท่านผู้สัจตบุรุษ
ทั้งหลาย

เมื่อท่านจะถือศีลรับศีล จงมีสติ
คิดเว้นจริง ๆ ทุกสิกขาบท
ไปให้ครบทั้ง ๕ ให้ได้

ถ้าเผลอไป ไม่ได้คิดเว้น
ในสิกขาบทใด สิกขาบทนั้น
เป็นอันไม่ได้รับ ไม่ได้ถือ
ก็ขาดองค์ไป หากรบทั้ง ๕ ไม่

ผู้ถือศีลไม่ครบทั้ง ๕
เป็นผู้ทุศีล ว่ามีศีลชั่ว

เหตุนั้น เมื่อจะรับศีลให้มีสติ
ตั้งจิตคิดเว้นจริง ๆ ทุกสิกขาบท
ไปให้ครบทั้ง ๕ ให้ได้

May all of you find prosperity;
furthermore may all of you,
worthy men and women, be
blessed with grace and
goodness.

After having taken the decision
to uphold the sīla, think with
total mindfulness to completely
abstain from breaking each
sīla until all five sīla are
included.

If you have inadvertently
forgotten to mindfully think
about completely abstaining
from breaking any one of the
sīla, then you have not
“received” that sīla, you are
not upholding that sīla, you
are not whole, you are not
upholding all five sīla.

Those who do not uphold
all 5 sīla are said to have
corrupted sīla.

Therefore after deciding to
receive the sīla think with total
mindfulness about truly
abstaining from breaking each
sīla, and do this for all 5 sīla.

จงตั้งจิตคิดเว้นจริง ๆ ดังนี้ว่า

ที่ ๑. เราจักไม่แก้งทำสัตว์
ให้ตาย

ที่ ๒. เราจักไม่ฉ้อลักข้าวของ
ของเขา

ที่ ๓. ถ้าชายให้คิดเว้นว่า เรา
จักไม่คบสตรีอื่นด้วยล่วง
ประเวณี ถ้าหญิงให้คิด
เว้นว่า เราจักไม่คบบุรุษ
อื่นด้วยล่วงประเวณี

ที่ ๔. เราจักไม่ล่อลวงปดผู้ใด
ผู้หนึ่ง

ที่ ๕. เราจักไม่กินเหล้าเครื่อง
ดองของเมาต่าง ๆ

ตั้งจิตคิดเว้นครบทั้ง ๕ ได้
ดังว่ามานี้แล้ว อย่างนี้ท่าน
กล่าวว่า ถือศีลรับศีลด้วยดี
นั้นทีเดียว

ครั้งรับศีลตั้งจิตคิดเว้นครบ
ทั้ง ๕ ดังว่ามานี้แล้ว จงรักษา
เจตนาที่คิดเว้นทั้ง ๕ นั้น ๆ

Allow your mind to achieve
true abstinence as follows:

One “I shall not torment any
living beings to their death.”

Two “I shall not steal or
obtain anything belonging to
others through cheating.”

Three “A man should think
about abstinence and refrain
from having a relationship
with another woman to
commit adultery. A woman
should think about abstinence
and refrain from having a
relationship with another man
to commit adultery.”

Four “I shall not mislead
anyone or tell a lie to anyone.”

Five “I shall refrain from taking
alcohol and intoxicants.”

Setting the mind toward
abstinence to cover all 5 items
as explained above will ensure
that sīla are accepted and
upheld properly.

Once you have accepted
sīla and decided to abstain
from violating all 5 sīla as

ไว้ให้ดี ให้เป็นนิคย อย่าให้ขาดได้ อย่างนี้ท่านกล่าวว่ารักษาศีล ๕ ด้วยดี เป็นผู้รักษาศีล ๕ นั้นเทียว

ถ้าวางสิกขาบทใด ด้วยกายหรือด้วยวาจา สิกขาบทนั้นก็แตกไป ท่านกล่าวว่าศีลขาดเป็นคนทุศีลทีเดียว

ถึงในอุโบสถก็ปฏิบัติเหมือนกัน เมื่อจะสมาทาน (ถือ) จงมีสติคิดเว้นทุก ๆ สิกขาบทไปให้ครบทั้ง ๘ ให้ได้ทีเดียว

ถ้าเผลอไปเสีย ไม่ได้คิดเว้นในสิกขาบทใด สิกขาบทนั้นก็เป็นอันไม่ได้สมาทาน (ถือ) ขาดองค์ ๘ ไป หากเป็นอุโบสถไม่เพราะอุโบสถพร้อมด้วยองค์ ๘ ขาดเสียไม่ได้ ไม่เป็นอุโบสถ

mentioned, try to continue to abstain from violating all 5 sīla from now on. Do not allow this intent to be transgressed, in which case you will be observing the five sīla properly, and you will be known as a person who upholds the 5 sīla.

If any of the rules of morality are transgressed physically or orally that particular sīla is shattered. It is said that that sīla has been broken, and you will be known as a person who does not abide by sīla.

For the observance of uposatha sīla the practice is similar. When sīla are being accepted have complete mindfulness when thinking about abstaining from violating each of the sīla, and do ensure that you do this for all 8 sīla.

If you have inadvertently forgotten to mindfully think about completely abstaining from transgressing any one of the sīla, then you have not accepted that sīla and you are not whole, you are not

เหตุนี้เมื่อจะสมาทาน (ถือ) อุโบสถ จงตั้งจิตคิดเว้นทุก ๆ องค์ไป ให้ครบทั้ง ๘ ให้ได้ดังนี้ว่า

ที่ ๑. เราจักไม่แก่งทำสัตว์ให้ตาย

ที่ ๒. เราจักไม่ฉ้อลักข้าวของของเขา

ที่ ๓. เราจักไม่เสพเมถุน เป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย์

ที่ ๔. เราจักไม่ล่อลวงปดผู้ใดผู้หนึ่ง

ที่ ๕. เราจักไม่กินเหล้าเครื่องดองของเมาต่าง ๆ

ที่ ๖. เราจักไม่กินโภชนาหารในเวลาวิกาล ตั้งแต่เที่ยงแล้วไป

observing the 8 sīla, you are not abiding by uposatha. Uposatha or the 8 sīla must not be transgressed, or else you are not abiding by uposatha.

Therefore when you are accepting uposatha sīla do decide with mindfulness to abstain from transgressing each of the sīla to include all 8 without fail in the following manner:

One "I shall not torment any living beings to their death."

Two "I shall not steal or obtain anything belonging to others through cheating."

Three "I shall not engage in sexual intercourse which goes against the chaste life."

Four "I shall not deceive and tell a lie to anyone."

Five "I shall refrain from taking alcohol and intoxicants."

Six "I shall refrain from eating from noontime onward."

ที่ ๗. เราจักไม่พ้อนรำเอง
ดูเขาพ้อนรำ ขับร้องเอง
ฟังเขาขับร้อง ไม่ดู
การเล่นอันเป็นข้าศึก
แก่บุญแก่กุศล
ไม่ตกแต่งร่างกายด้วย
ระเบียบดอกไม้ของหอม
ทำกายให้วิจิตรงามด้วย
เครื่องประดับต่าง ๆ

ที่ ๘. เราจักไม่นั่งนอนเตียงตั้ง
มีเท้าสูงเกินประมาณ
แลเบาะฟูกใสนุ่ม แลสำลี
แลเครื่องปูลาดวิจิตรงาม
ด้วยเงินแลทองต่าง ๆ

ถ้าสมาทานตั้งจิตคิดเว้นทุก ๆ
สิกขาบท ให้ครบทั้ง ๘ ดังว่า
นี้แล้ว อย่างนี้แล จึงเป็นอัน
สมาทาน (ถือ) อุโบสถด้วยดี

ครั้นสมาทานดังว่ามานี้แล้ว
ก็จงรักษาเจตนาที่คิดเว้นทั้ง ๘
นั้น ๆ ไว้ให้ดี อย่าให้ขาดได้
ตลอดคืนหนึ่ง วันหนึ่ง อย่างนี้
ท่านกล่าวว่ารักษาอุโบสถด้วยดี

Seven "I shall refrain from
dancing, or watch other
people dance, sing or listen
to other people sing, avoid
watching any amusements
which go against the power
of good deeds and good
fortune, and I will neither
adorn myself with garlands
and fragrance nor wear
elaborate and ornate
embellishments."

Eight "I shall refrain from
sitting on and sleeping in
an elevated bed that is
unreasonably high, that has
a mattress filled with kapok
and cotton with elaborate
bed covers adorned with
various silver and gold
ornaments."

If you accept sīla you must
intend to abstain from breaking
each of the 8 rules of morality.
This way one is said to accept
uposatha fully.

After you have accepted
sīla as explained above try to
firmly maintain your intention
to abstain from breaking those
8 rules. Do not break those

ถ้าวล่วงสิกขาบทใด ด้วยกายหรือ
ด้วยวาจา สิกขาบทนั้นก็ขาดไป
ไม่เป็นอุโบสถ เพราะอุโบสถ
พร้อมด้วยองค์ ๘ นั้นขาดไป
นั้นแหละ

เหตุนี้ เมื่อจะรับศีล ๕ เมื่อ
จะสมาทานอุโบสถ อย่าปล่อยไป
จงตั้งจิตคิดเว้นทุก ๆ สิกขาบท
ให้ครบองค์ ๕ แลครบองค์ ๘
ด้วยดี ให้ได้เถิด แล้วจงรักษา
เจตนาที่คิดเว้นนั้น ๆ ไว้ให้ดี
ให้ได้ทีเดียว ทั้งในศีล ๕ แล
อุโบสถที่พร้อมด้วยองค์ ๘ นั้น
อย่าล่วงด้วยกายหรือวาจา
ดังว่ามานี้เทอญ

โทษของการขาดศีล

The Perils of not abiding by Sīla

อนึ่ง ศีลวิบัติไม่บริสุทธิ์นี้
พระพุทธเจ้าทรงแสดงอาทิตนพ
โทษไว้ ๕ อย่าง โทษ ๕ อย่าง
นั้น คือ

rules at any time at night or in
the day. This is referred to as
maintaining uposatha
properly.

If any single rule of morality
is violated physically or orally
that particular sīla has been
broken and the uposatha is
not maintained because the
8 point uposatha has been
broken.

Therefore upon receiving the
5 sīla or upon receiving the 8
sīla of uposatha do not forget
to force your mind to abstain
from breaking each of the rules
of morality whether they be 5
or 8. And do try to maintain
the intention to abstain from
breaking those rules whether
they be the 5 sīla or the rules
of uposatha with its 8 points
either physically or orally as
mentioned.

However on the topic of sīla
being impure, Lord Buddha
once gave a discourse on 5
perils as follows,

ผู้ที่มีศีลวิบัติ เป็นคนทุศีล
ย่อมถึงความฉิบหายแห่งสมบัติ
ใหญ่ เพราะเหตุประมาณในศีล
เป็นโทษที่หนึ่ง

อนึ่ง ผู้ที่มีศีลวิบัติ อันวิญญูชน
รู้แล้ว ย่อมติเตียน กิตติศัพท์
ข้างชั่วย่อมปรากฏทั่วไป
ได้รับความร้อใจ เป็นโทษที่สอง

อนึ่ง ผู้ที่มีศีลวิบัติ เมื่อเข้าไป
ใกล้บริษัทใด ๆ ย่อมเกรงกลัว
ครั้นคร้ามหวาดหนีไป เป็น
โทษที่สาม

อนึ่ง ผู้ที่มีศีลวิบัติ เมื่อจะตาย
ไม่ได้สติ หลงไหลตายไป เป็น
โทษที่สี่

อนึ่ง ผู้ที่มีศีลวิบัติ ตายแล้วไป
เกิดในคติอันชั่ว คืออบาย
ทั้ง ๔ เป็นโทษที่ครบห้า

Those whose sīla are impure,
who do not abide by sīla are
bound to see their possessions
go to ruin because they
underestimate the power
of abiding by sīla. This is
the first peril.

Furthermore those whose sīla
are impure will generally be
admonished by wise men
cognizant of the power of such
sīla. Their evil reputation will
inevitably appear for all to
see, and their hearts will
be full of worries. This is the
second peril.

Furthermore whenever those
whose sīla are impure come
near anyone, people will be
scared, people will be full
of dread and apprehensions.
This is the third peril.

Furthermore those whose sīla
are impure will not have
mindfulness when they die.
They will die lost and misguided.
This is the fourth peril.

Furthermore after they die
those whose sīla are impure
will be reborn in a bad
destination, that is in one

อนึ่ง ผู้ที่เกิดมาในมนุษย์นี้
มีอายุน้อยสั้น ตายเร็วพลัน
นี้เป็นเศษผลของปาณาติบาต

อนึ่ง ผู้ที่เกิดมาในมนุษย์นี้
มีโภคะน้อย ยากจนไร้ทรัพย์
สมบัติไป นี่เป็นเศษผลของ
อทินนาทาน

อนึ่ง ผู้ที่เกิดมาในมนุษย์นี้
มีศัตรูคิดประทุษร้ายมาก
หาความสุขยาก นี่เป็นเศษผล
ของกาเมสุมิฉจจาร

อนึ่ง ผู้ที่เกิดมาในมนุษย์นี้
อยู่ดี ๆ มีผู้มากล่าวดูใส่โทษ
ขัดความเอาเปล่า ๆ ต้องเสีย
ทรัพย์บ้าง ต้องติดจำทำโทษ
บ้าง นี่เป็นเศษผลของการกล่าว
มุสาวาท

of the four unhappy existences.
This is the fifth peril.

Furthermore those who are
born as human beings whose
lives are short, or die hastily,
show the consequences
of having taken life.

Furthermore those who are
born as human beings but
experience poverty and have
little possessions show the
consequences of having taken
that which was not given.

Furthermore those who are
born as human beings but
have many foes bent on
hurting them and have
difficulty in finding peace of
mind show the consequences
of having engaged in sexual
misconduct.

Furthermore those who are
born as human beings one
day unexpectedly discover
that someone has laid a claim
against them and implicated
them out of nowhere, and
they may lose their money
and assets and can even be
incarcerated, show the

อนึ่ง ผู้ที่มาเกิดในมนุษย์นี้
เป็นบ้า เสียจริต คลั่งไคล้
เสียคนไป นี่เป็นเศษของผล
การดื่มกิน สุราเมรัยฯ

เมื่อประสงค์จะไคร่พ้นจากโทษ
ทุกสิ่งต่าง ๆ ดังว่ามานี้แล้ว
ก็จงอุตสาหะปฏิบัติให้ดี
ในศีล ๕ นี้เถิดฯ

อานิสงส์ของศีล The Merits of upholding Sīla

ก็ศีล ๕ นี้ พระพุทธเจ้าทรง
แสดงอานิสงส์ไว้ ๕ อย่าง
อานิสงส์ ๕ อย่างนั้นคือ

ผู้ที่มีศีลได้ซึ่งทรัพย์สมบัติมาก
เพราะเหตุไม่ประมาทในศีล
เป็นอานิสงส์ที่หนึ่งฯ

อนึ่ง ผู้ที่มีศีลอันวิญญูชน
มักสรรเสริญ กิตติศัพท์ย่อม
ลือชาปรากฏทั่วไป ได้ซึ่งความ
บันเทิงใจ เป็นอานิสงส์ที่สองฯ

consequences of having told
false speech.

Furthermore those who are
born as human beings but
are insane, mad, maniac or
have gone to ruin show the
consequences of having taken
alcohol or intoxicants.

If one wishes to escape from
the serious drawbacks of not
abiding by sīla as mentioned
above one should then abide
by the five sīla with great
diligence.

With regards to upholding
the 5 sīla, Lord Buddha has
explained the 5 resulting
merits as follows:

Those who uphold sīla are
endowed with large fortunes
because they do not belittle
sīla. This is the first merit.

Furthermore those who
uphold these sīla that wise
men approve of, will see their
repute become known
everywhere and bring them

อนึ่ง ผู้ที่มีศีล เมื่อเข้าไปใกล้
บริษัทใด ๆ ย่อมเป็นผู้กล้าหาญ
ไม่กลัวครันคร้าม เป็นอานิสงส์
ที่สามฯ

อนึ่ง ผู้ที่มีศีล เมื่อจะตาย
ย่อมเป็นผู้มีสติ ไม่พินเพื่อน
ไม่หลงตาย เป็นอานิสงส์ที่สี่ฯ

อนึ่ง ผู้ที่มีศีล ตายแล้ว ย่อม
ไปเกิดในสุคติ คือมนุษย์แล
โลกสวรรค์ เป็นอานิสงส์ที่ห้าฯ

อนึ่ง ศีลนี้มีอันไม่วิปถิสาร
เดือดร้อนใจเป็นคุณานิสงส์
เป็นทรัพย์อันประเสริฐ ให้
สำเร็จความปรารถนาของตน
ตามประสงค์ด้วย เป็นเหตุ
เป็นปัจจัยแก่อนบรมมรรผล
แลทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน
ด้วยฯ

gratification. This is the
second merit.

Furthermore when in the
midst of an assembly of
people those who uphold sīla
will show courage, they will
not fear nor have feelings of
dread. This is the third merit.

Furthermore at the time
of death those who uphold
sīla will inevitably have
mindfulness, they will not
be distraught, and will pass
away without having lost
their way. This is the fourth
merit.

Furthermore after they die
those who uphold sīla will
be born in blissful states of
existence either in the world
of humans or in the heavenly
realms. This is the fifth merit.

Furthermore the resulting
merits for those who uphold
sīla is that they do not
experience remorsefulness
or worries, these are sublime
assets, and ensure that our
wishes become fulfilled.
They are the origin and the
means to achieve the cessation
of dukkhā and reach nibbāna.

กายแตกวิญญานดับ

* แลโศก ความเหือดแห้งใจ
เศร้าใจ แลปริเทวะ
ความบ่นเพ้อคร่ำครวญ
รำไร

* แลทุกข์ ทนยากเจ็บปวด
เกิดขึ้นในกาย แลโทมนัส
ความเป็นผู้มีใจชั่ว เสียใจ
เลอปายาสความคับแค้น
อัดอั้นใจ

ทุกข์มีชาติเป็นต้นเหล่านี้
ท่านกล่าวว่า เป็นเพลิง
เพราะเป็นทุกข์ให้เกิด
ความร้อนรณกระวนกระวาย
ต่าง ๆ แก่สัตว์

เพลิงกิเลสเพลิงทุกข์เหล่านี้
ยกพระพุทธเจ้าเสียแล้ว
ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดในโลกดับได้
แต่ผู้ที่จะรู้ว่าเป็นเพลิงเครื่อง
ร้อนเท่านั้นก็หายากเสียแล้ว
ผู้ที่ดับเพลิงนั้นจะได้มา
แต่ไหนเล่า ก็ในโลกหมดทั้งสิ้น
ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดดับได้ จึงพากัน

and consciousness is
extinguished.

* And one experiences
sadness, a dry and parched
heart, sorrow and
lamentations, with continual
complaints and ravings.

* And one experiences
dukkhā, unbearable
bodily pains, grief, or one
becomes a person with
a bad and wicked heart,
or one becomes despaired,
harboring bitterness and
frustration.

Dukkhā takes the above
mentioned forms. The sages
declare them to be flames of
dukkhā, as they cause
restlessness, anxiety and
agitation in all creatures.

Between the eras of the
Buddhas no one in this world
has the ability to extinguish
the fires of kilesa and dukkhā.
Those who know that these
flames are scalding hot are
difficult to find. Then where
will anyone with the ability to
extinguish these flames come

ร้อนรณกระวนกระวายอยู่ด้วย
เพลิงหมดทั้งโลก ก็ไม่รู้สักคำว่า
เพลิงมันเผาเอาให้เราร้อน
อยู่เป็นนิตย์ เพราะอวิชชา
ความหลงไม่รู้จริงฯ

อรหํ สมมาสมพุทโธ ภควา
พระผู้มีพระภาคที่เป็นที่พึ่ง
ของเรา พระองค์ตรัสรู้ชอบ
ตรัสรู้ดีแล้วเอง ตรัสรู้จริง
เห็นจริง ดับเพลิงกิเลสเพลิง
ทุกข์ของพระองค์ได้แล้ว คือ
ทำให้แจ้งซึ่งกิเลสนิพพานแล
ชั้นนิพพานได้แล้ว ทรงสั่ง
สอนสัตว์ให้รู้ตามเห็นตาม
ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์ ทำให้
แจ้งซึ่งพระนิพพานได้ด้วย
พระองค์นั้นจึงเป็นผู้เลิศ
กว่าสัตว์ ประเสริฐกว่าสัตว์
เป็นผู้อัครรรยใหญ่ยิ่งนัก
ควรเลื่อมใสจริงฯ

from as nowhere in the whole
world can such a person be
found. Throughout the world
people will be restless and
agitated without realizing that
those burning flames keep
them violently hot-headed in
perpetuity because of avijjā,
being misguided, and really
not knowing.

Arahant sammāsambuddho
bhagavā

The Blessed One whom we
have placed our faith in, has
attained enlightenment by
himself, he has attained
enlightenment through
having seen the truth, he has
extinguished the fires of kilesa
and the fires of dukkhā within
himself. He has already made
clear to himself nibbāna from
kilesa and nibbāna from
khandha. With his knowledge
he has taught living beings
how to extinguish the fires
of kilesa and the fires of
dukkhā, and has cleared
the way to nibbāna. His
perfection surpasses and is
more sublime than that of
living beings, he is indeed
remarkable in every way and
should be most highly revered.

สวากขาโต ภคตา ธมโม

พระธรรมที่เป็นที่พึ่งของเรา
ที่พระผู้มีพระภาคตรัสแล้วดี
ทรงคุณ คือดับเพลิงกิเลส
เพลิงทุกข์ของสัตว์ผู้ปฏิบัติชอบ
ช่วยให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นได้
คือ ศีล สมาธิ ปัญญา

มรรคผล นิพพาน พระธรรม
นั้น ท่านทรงคุณคือดับเพลิง
กิเลสเพลิงทุกข์ได้อย่างนี้ จึง
เป็นอัครจรรยไหญ่ยิ่งนัก ควร
เลื่อมใสจริง ๆ ๑

สุปฏิปันโน ภคโต สาวกสงโม

พระสงฆ์ผู้สาวกของพระผู้มี
พระภาค ที่เป็นที่พึ่งของเรา
ท่านปฏิบัติดีแล้ว ทำให้บริบูรณ์
ในศีล สมาธิ ปัญญา บรรลุ
มรรคผล ทำให้แจ้งซึ่ง
พระนิพพาน ดับเพลิงกิเลส
เพลิงทุกข์ของตนได้แล้ว

Svākkhāto bhagavatā dhammo

The dhamma, in which we
have placed our faith, and
that the Blessed One has
rightfully announced, is a
virtuous asset that can
extinguish the flames of kilesa
and the flames of dukkhā for
those living beings that do the
practice correctly. It can help
us move beyond all dukkhā
and dangers through observing
sīla, developing samādhī,
attaining wisdom, following
the way, and reaching
nibbāna. The dhamma is a
virtuous asset that can
extinguish the flames of kilesa
and the flames of dukkhā as
mentioned. It is quite an
exceptional asset that should
be the object of true reverence.

Supatipanno bhagavato sāvaka-saṅgho

The saṅgha, the disciples of
the Blessed One, whom we
have placed our faith in and
who practice the correct way
and are perfect in observing
sīla, in developing samādhī, in
attaining wisdom, in following
the way, in making nibbāna

สั่งสอนผู้อื่นให้รู้ตามเห็นตาม
ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์ได้ด้วย
แลเป็นเขตให้เกิดบุญกุศลแก่
เทพยดาแลมนุษย์มากนัก
พระสงฆ์นั้นท่านปฏิบัติดีอย่างนี้
จึงเป็นอัครจรรยไหญ่ยิ่งนัก ควร
เลื่อมใสจริง ๆ

เมื่อนึกถึงคุณพระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์
สามรัตนนี้ ตรึกตรองด้วย
ปัญญา ครั้นเห็นจริง เกิดความ
เลื่อมใสขึ้นแล้ว จะนึกแต่ในใจ
หรือเปล่งวาจาว่า :

อโห พุทโธ

พระพุทธเจ้าที่เป็นที่พึ่งของเรา
พระองค์ตรัสรู้จริง เห็นจริง
สำเร็จประโยชน์ตน สำเร็จ
ประโยชน์ผู้อื่นได้แล้ว ควรซึ่ง
ทักษิณอันเลิศ เป็นผู้ประเสริฐ
กว่าสัตว์หมดทั้งสิ้น เป็น
อัครจรรยไหญ่เลื่อมใสจริง ๆ

clear, and in extinguishing the
flames of kilesa and the flames
of dukkhā as well. And it is
a field wherein both celestial
beings and human beings can
create considerable merit.
The saṅgha practice the
correct way as mentioned
and in quite a remarkable
manner, and ought to be the
object of high reverence.

Whenever one contemplates
the triple gems which are
the Buddha, the Dhamma,
the Saṅgha and reflect with
wisdom, and when conviction
has set in, and faith has
occurred then think of uttering
in the mind the following:

Aho Buddhō

Lord Buddha, whom we have
placed our faith in, who has
attained enlightenment and
has accomplished his purpose,
and can now accomplish the
purpose of others, should be
the recipient of the most
elaborate donations. He is
nobler than all living beings;
he is remarkable and should be
the object of utmost reverence.

อโห ธมโม

พระธรรมที่เป็นที่พึ่งของเรา
ท่านทรงคุณ คือดับกิเลสเครื่อง
ร้อนใจของสัตว์ได้
นำสัตว์ออกจากทุกข์ได้
เป็นอัครจรรยาที่น่าเลื่อมใสจริง ๆ

อโห สงโฆ

พระสงฆ์ที่เป็นที่พึ่งของเรา
ท่านปฏิบัติดีแล้ว เป็นเขตบุญ
อันเลิศ หาเขตบุญอื่นยิ่งกว่า
ไม่มี เป็นอัครจรรยาที่น่าเลื่อมใส
จริง ๆ

ภาวณาดังนี้ได้ ก็ดีทีเดียว ๆ

เมื่อถึงพระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ สามรัตนันนี้ เป็นที่พึ่ง
ของตนจริง ๆ เสมอด้วย
ชีวิตแล้ว ท่านกล่าวว่า ถึงสรณะ
แล้ว มีผลานิสงส์ใหญ่ ยิ่งกว่า
ทานหมดทั้งสิ้น ๆ

Aho Dhammo

The dhamma, which we have
placed our faith in, which
exudes virtues and is able to
extinguish kilesa that cause
living beings to be hot-headed,
shows living beings the way to
escape from dukkhā. It is an
exceptional asset that ought to
be the object of true reverence.

Aho Sankho

The sangha, whom we have
placed our faith in, who
practice the correct way, are
the only field from which the
most considerable merits can
be created. It is remarkable
and ought to be the object of
high reverence.

Doing bhāvanā as explained
is indeed very salutary.

When we have truly placed
our faith in the Buddha, the
Dhamma, and the Sangha,
in the triple gems, as if our life
depended on it, then it is said
that we have attained
the refuge, with a resulting
merit that is considerable,
much more than all the
charity we have ever made.

อนึ่ง ผู้ใดให้ความเชื่อ
ความเลื่อมใสในพระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์ สามรัตน
ันแล้ว ผู้นั้นได้ชื่อว่าเลื่อมใสแล้ว
ในที่อันเลิศ ผลที่สุดวิเศษ
เลิศใหญ่ยิ่งกว่าผลแห่งกุศล
อื่น ๆ ทั้งสิ้น ย่อมมีแก่ผู้ที่
เลื่อมใสในรัตนัน ทั้งสามนนั้น ๆ

อนึ่ง พระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ เป็นรัตนอันเลิศ
วิเศษยิ่งกว่ารัตนอื่น ๆ หมด
ทั้งสิ้น ย่อมให้สำเร็จความ
ปรารถนาแก่สัตว์ผู้เลื่อมใส
ได้ทุกประการ

เหตุนี้ เราทั้งหลาย
จงอุทิศสัจจะถึงคุณพระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์ ให้เกิด
ความเลื่อมใสทุก ๆ วันเถิด
จะได้ไม่เสียที่ประสบพบ
พระพุทธศาสนา

Furthermore those who
believe in and have faith in
the Buddha, the Dhamma,
the Sangha, or the triple gems,
are said to be those who have
placed their faith in the very
best, eventually yielding
majestic results, yielding
much grander results than all
other merits. All these will
belong to those who have
placed their faith in the triple
gems.

Therefore the Buddha, the
Dhamma, and the Sangha,
are outstanding gems, more
majestic than all other gems,
gems that can fulfill the
desires of living beings who
have the faith.

Therefore let us all think of
the goodness of the Buddha,
the Dhamma, and the Sangha
with diligence every single
day to build up the faith
within ourselves, so that our
opportunity of having met
Buddhism is not wasted.

วิธีเจริญเมตตา
The Practice of Mettā

อนึ่ง เมื่อจะเจริญเมตตา
พึงเจริญดังนี้ว่า :

สพเพ สตฺตา
สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์
เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน
หมดทั้งสิ้น

อเวรา
จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด, อย่าได้มี
เวรแก่กันแลกันเลย

สพเพ สตฺตา
สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์
เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน
หมดทั้งสิ้น

อพฺยาปชฺฌา
จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด, อย่าได้มี
ความเจ็บไข้ลำบากกายลำบาก
ใจเลย

สพเพ สตฺตา
สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์
เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน
หมดทั้งสิ้น

Futhermore when practicing
mettā repeat the following:

Sabbe sattā
All living beings who are all
companions in dukkhā, who
are born, grow old, meet with
diseases, and die like everyone
else,

averā
be at peace, be at peace.
Let go of vengefulness toward
one another.

Sabbe sattā
All living beings who are all
companions in dukkhā, who
are born, grow old, meet with
diseases, and die like everyone
else,

abyāpajjhā
be at peace, be at peace, do
not be afflicted with diseases
that trouble the body and the
mind.

Sabbe sattā
All living beings who are all
companions in dukkhā, who
are born, grow old, meet with

อนินฺมา
จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด, อย่าได้มี
ความทุกข์กายทุกข์ใจเลย

สพเพ สตฺตา
สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์
เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน
หมดทั้งสิ้น

สุขี อตฺตานํ ปิริหณตุ
จงมีความสุขกายสุขใจ รักษา
ตนพ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิดฯ

เมตตาภาวนานี้ เป็นข้าศึกแก่
พยาบาทโดยตรง เมื่อเจริญ
เมตตานี้ ย่อมละพยาบาทเสียได้
ด้วยดี เมตตานี้ชื่อว่า เจโตวิมุตติ
เพราะเป็นเครื่องหลุดพ้นจาก
พยาบาทของใจ มีผลานิสงส์
ยิ่งใหญ่กว่าทาน แลศีล
หมดทั้งสิ้นฯ

diseases, and die like everyone
else,

anighā
be at peace, be at peace.
Do not be afflicted with
diseases that cause distress
to body and mind.

Sabbe sattā
All living beings who are all
companions in dukkhā, who
are born, grow old, meet with
diseases, and die like everyone
else,

sukhi attānam pariharantu
be at peace in both body and
mind. Keep yourself free
from all dukkhā and danger.

Practicing mettā as presented
is a direct way to fight against
vengefulness. When mettā is
cultivated vengefulness
disappears. Mettā may also
be referred to as cetovimutti
as it is a means to free oneself
from vengefulness in one's
heart, and the merit to be
gained from this practice is
very large, much more so than
all the merits gained by
making charity and abiding
by sīla.

อนึ่ง เมตตานี้ พระพุทธเจ้า
ทรงตรัสไว้ว่ามีอานิสงส์ ๑๑
ประการ อานิสงส์ ๑๑ ประการ
นั้น คือ ผู้ที่เจริญเมตตานี้

๑. หลับก็เป็นสุข

๒. ตื่นก็เป็นสุข

๓. ฝันเห็นก็เป็นมงคล
ไม่ลามก

๔. เป็นที่รักของมนุษย์

๕. เป็นที่รักของอมมนุษย์

๖. เทวดาย่อมรักใคร่รักษาไว้ให้
พ้นภัย

๗. ไฟก็ไม่ไหม้ทำให้ร้อนได้
พิษต่าง ๆ แลศาสตราวุธ
ก็ไม่ประทุษร้ายทำอันตราย
แก่ชีวิตได้

๘. จิตกลับตั้งมั่นได้โดยเร็วพลัน

Lord Buddha has announced
that practicing mettā yields
eleven merits. For those who
practice mettā the 11 merits
are as follows:

1. They will sleep in peace.

2. They will wake up at
peace.

3. They will have dreams that
are auspicious instead of
wicked.

4. People will admire them.

5. They will be esteemed by
non-humans.

6. They will unfailingly be
esteemed by heavenly
beings who will see to it
that they escape danger.

7. They will not be burned
and heated by flames,
nor endangered by poisons
of all kinds, and weapons
will neither injure nor cause
them life threatening harm.

8. They will become sharp-
minded very quickly when
required.

๙. มีผิวหน้าพองใสงาม

๑๐. เป็นผู้มีสติไม่หลงตาย

๑๑. ตายแล้วไปเกิดในพรหม
โลก ด้วยเมตตาธรรมนี้

เมตตามีอานิสงส์วิเศษมาก
ต่าง ๆ ดังว่ามานี้ เหตุนี้
เราทั้งหลายจงอย่าได้ประมาท
ในเมตตาภาวนานี้เลย
อุตสาหะเจริญเถิด จะได้
ประสบอานิสงส์พิเศษต่าง ๆ
ซึ่งว่ามานี้ เทอญ

9. They will be endowed with
a fair and pleasant face.

10. They will have mindfulness
and will not die lost and
misguided

11. After death they will be
reborn in the Brahma
world in a state of serene
contemplation with mettā.

Mettā yields several extraor-
dinary merits as mentioned.
Therefore let us not be
negligent in our practice of
bhāvanā with mettā, let us be
resolute in our practice, and
we shall reap the fruits of such
extraordinary merits.

วิธีเจริญอุสุภะ

The Methods of Contemplating Loathsome Objects

อนึ่ง เมื่อจะเจริญอุสุภะ
พึงเจริญว่าดังนี้ :

อตฺถิ อิมสมฺมิ กาเย
ของไม่งามเป็นของปฏิกูล
น่าเกลียดมีอยู่ในกายนี้

เกสา โลมา นขา ทนฺตา ตฺโจ
คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง

มํสํ นหารู อฏฺฐิ อฏฺฐิมิลขํ
วฏฺกํ
คือ เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อใน
กระดูก ม้าม

หทยํ ยกนํ กิโถมกํ ปิหกํ
ปปฺผาสํ
คือ เนื้อหัวใจ ตับ พังผืด ไต
ปอด

อนตํ อนตคฺคณํ อุทริยํ กรีสี
คือ ไส้ใหญ่ ไส้ทบ อาหารใหม่
อาหารเก่า

ปิตฺตํ เสมทํ ปุพฺพุโ โลหิตํ
เสโท เมโท

Furthermore when contem-
plating loathsome objects
let us practice as follows:

Atthi imasmim kāye
Objects that are unattractive,
that are filthy and disgusting
are found in this body,

kesā lomā nakhā dantā taco
such as hair, body hair, nails,
teeth, skin,

maṁsam nahārū atthi
atṭhimiṅjam vakkam
or flesh, tendons, bones, bone
marrow, spleen,

hodayam yakanam
kilomakam pihakam
papphasam
or heart tissues, liver, fascia,
kidneys, lungs,

antam antagunam udariyam
karisam
or large intestines, small
intestines, food not yet
digested, digested food,

pittam semham pubbo
Lohitam sedo medo or gall,

คือ น้ำดี น้ำเสลด น้ำเหลือง
(น้ำหนอง) น้ำเลือด น้ำเหงื่อ
น้ำมันชั้น

อสุ วสา เขโฬ สิมานิกา
ลสิกา มุตตํ
คือ น้ำตา น้ำมันเหลว น้ำลาย
น้ำมูก น้ำไขข้อ น้ำมูตรฯ

ผมนั้น
งอกอยู่ตามหนังศีรษะ ดำบ้าง
ขาวบ้าง

ขนนั้น
งอกอยู่ตามรูขนทั่วกาย
เว้นไว้แต่ฝ่ามือ ฝ่าเท้า

เล็บนั้น
งอกอยู่ตามปลายมือ ปลายเท้า

ฟันนั้น
งอกอยู่ตามกระดูกข้างบน
ข้างล่าง สำหรับบดเคี้ยวอาหาร
ชุ่มอยู่ด้วยน้ำลายเป็นนิตย์

หนังนั้น
หุ้มทั่วกาย เอาผิวหนังออกเสีย
แล้วมีสีขาว

phlegm, pus, blood, sweat,
fat,

assu vasā kheḷo
singhānikā lasikā muttam
or tears, thin fat, saliva, nasal
mucus, joint-lubricating
fluid, urine.

Hairs.
They grow on people's heads,
some are black, some are white.

Body hairs.
They grow in hair pores
throughout the body except
on the palms of hands and feet.

Nails.
They grow at the extremities
of the hands and feet.

Teeth.
They grow on the upper and
lower jaw bones, and are
used to chew food continually
soaked in saliva.

The skin.
It covers the entire body.
Taking the outer skin out
reveals a white color.

เนื้อนั้น
มีสีแดงเหมือนชิ้นเนื้อสัตว์

เอ็นนั้น
รัดรวมโครงกระดูกไว้
มีสีขาว

กระดูกนั้น
เป็นรางโครงค้ำแข็งอยู่ในกาย
มีสีขาว

เยื่อในกระดูกนั้น
มีสีขาวเหมือนยอดหวาย
ที่เผาไฟอ่อน แล้วใส่ไว้ใน
กระบอกลังไม้จะนั้น

เยื่อในสมองศีรษะนั้น
เป็นยางๆ เหมือนเยื่อ
ในหอยจับแฉะ

ม้ามนั้น
คือแผ่นเนื้อสีแดงคล้ำๆ
สองแผ่นมีขั้วอันเดียวกัน
เหมือนผลมะม่วงสองผล
มีขั้วอันเดียวกัน ฉะนั้น
อยู่ข้างซ้ายเคียงกับหัวใจ

The flesh.
It is red in color like the meat
of animals.

Tendons.
They bind and hold the
skeleton together. They are
white in color.

Bones.
They form a rigid structural
support within the body.
Bones are white in color.

Bone marrow.
It is white in color like the
tip of the rattan stem when
slowly burned, and it is
placed inside the hollow of
bones that resemble a hollow
piece of wood.

The brain tissue.
It is a sticky mass resembling
the flesh of a sea snail.

The spleen.
It is made up of two flat
dark-red pieces of flesh
connected at the tip, similarly
to two mango fruits connected
to a stem. It is located on the
left side of the body near the
heart.

เนื้อหัวใจนั้น
มีสีแดง สันฐานดังดอกบัวตูม
ตั้งอยู่ท่ามกลางอก

ตับนั้น
คือแผ่นเนื้อสองแผ่น
สีแดงคล้ำๆ ตั้งอยู่ข้างขวา
เคียงเนื้อหัวใจ

พังผืดนั้น
มีสีขาว เหนียวหนึ่กับเนื้อ
เอ็นกับเนื้อ กระดูกกับเอ็น
ติดกันไว้ข้าง

ไตนั้น
เป็นชิ้นเนื้อสีดำคล้ำ
เหมือนลิ้นโคดำ อยู่ชายโครง
ข้างซ้าย

ปอดนั้น
เนื้อสีแดงคล้ำ ขายเป็นแฉก
ปกเนื้อหัวใจ อยู่ท่ามกลางอก

The heart muscles.
These are red in color and
take the shape of a lotus
flower about to open up.
They are located in the middle
of the chest.

The liver.
It is made up of two flat
dark-red pieces of flesh,
located on the right side close
to the heart tissues.

Fascia.
It is a web of white tissues
pulling skin and flesh together,
pulling tendons and flesh
together, pulling bones and
tendons together and loosely
connecting them.

The kidneys.
They are made up of darkish
black tissues much like the
tongue of a black cow.
They are located on the left
hand side of the rib cage.

The lungs.
They are made up of dark-red
tissues, with the edges
branching out to cover the heart
muscles. They are located in
the middle of the chest.

ไส้ใหญ่นั้น

ปลายข้างหนึ่งอยู่คอหอย
ปลายข้างหนึ่งอยู่ทวาร
ทบไปทบมา มีสีขาว
ชุ่มด้วยเลือดในท้อง
ไส้ทบนั่น มีสีขาว

รากนั้น

คือของที่กลืนกินแล้ว
สำรอกออกมาเสียจะนั้น

อาหารเก่า นั้น

คือของที่กินซึ่งอยู่ในท้องแล้ว
ถ่ายออกมาจะนั้น

น้ำดีนั้น

เขียวคล้ำๆ ที่เป็นฝักตั้งอยู่
ท่ามกลางอก ที่ไม่เป็นฝัก
ซึมซาบอยู่ในกาย

น้ำเสลดนั้น

มีสีขาวคล้ำๆ เป็นเมือกๆ
ติดอยู่กับพื้นไส้ข้างใน

น้ำเหลือง, น้ำหนองนั้น

มีอยู่ในที่สรีระ มีบาดแผล
เป็นต้น

The large intestine.

One end is located at the
throat and the other end at
the rectum, and it is folded
back and forth, the outside
is a whitish color soaked
with blood.

Vomit.

It is food that has been newly
ingested but has been disgorged
out through the mouth.

Old food.

It is what has been ingested
and remains trapped in the
stomach. It is then excreted out.

Bile.

It is a darkish-green fluid
contained in a pouch set in
the middle of the chest. Bile
not contained in the pouch is
imbued throughout the body.

Phlegm.

It is a darkish-white mucous
fluid that sticks on the inside
walls of the intestines.

Lymph and pus.

These are fluids that exist
throughout the body and can
be seen in a fresh wound.

น้ำเลือดนั้น

มีอยู่ตามซุม ในกายแลซึมซาบ
อยู่ในกาย

น้ำเหงื่อ นั้น

ซ่านออกตามซุมขน
ในกาลเมื่อร้อนหรือ
กินของเผ็ด

น้ำมันชั้นนั้น

มีสีเหลือง ติดอยู่กับหนัง
ต่อเนื้อ

น้ำตานนั้น

ไหลออกจากตา
ในกาลเมื่อไม่สบาย

น้ำมันเหลวนั้น

เป็นเปลวอยู่ที่พุง เหมือนกับ
เปลวสุกร

น้ำลายนั้น

ใสบ้าง ช้นบ้าง

น้ำมูกนั้น

เหลวบ้าง ช้นบ้าง เป็นยวง
ออกจากนาสิก

น้ำไขข้อนั้น

ติดอยู่ตามข้อกระดูก

Blood.

It is found in pores in the
body and is imbued throughout
the body.

Sweat.

It comes out of bodily hair
pores throughout our bodies
whenever one is hot or has
eaten spicy food.

Fat.

It has a yellowish color and is
found between skin and flesh.

Tears.

They flow out from the eyes
when one is not feeling well.

Oil.

It forms into rolls on the stomach
and resembles pigs' lard.

Saliva.

It is sometimes clear and
sometimes thick.

Mucous.

It is a fluid that is liquid at
times and viscous at times
and drains out of the nose.

Oil between joints.

It exists in all bone joints.

น้ำมูตรนั้น
เกรอะออกจากอาหารใหม่
อาหารเก่า

อเยเมว กาโย
กายประชุมส่วนเป็นของปฏิกูล
นั้นนั่นแหละ

อุทฺธ ปาทလာ
เบื้องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา

อโธ เกสมตถกา
เบื้องต่ำตั้งแต่ปลายผมลงมา

ตจปริยณโต ปุโร
นานปการสฺส อสุจิโน
มันมีหนังหุ้มอยู่ที่สุตรอบ
มันเต็มไปด้วยของไม่สะอาด
มีประการต่าง ๆ มีผม ขน เล็บ
ฟัน หนังเป็นต้น

เชคุจฺโหล ปฏิกุกฺโหล
แต่ล้วนเป็นของไม่งาม
มีกลิ่นเหม็น ปฏิกูลน่าเกลียด
หมดทั้งสิ้น

อสุกัมมัญฐานหรืออสุกัลลัญญา
นี่ เป็นข้าศึกแก่ราคะความ
กำหนดยินดีโดยตรง ผู้ใดมา

Urine.
It leaches out from food not
yet digested and from digested
food.

Ayameva Kāyo
The body is made up of an
assembly of filthy materials,

uddham pādatalā
from the sole of the feet
upward,

adho kesa-matthakā
from the extremities of the
hairs downward.

Taca-pariyanto puro
nānappakāraṣṣa asucino
It is covered by skin all
around. It is full of objects that
are unclean such as hair, body
hair, nails, teeth, and skin.

Yeguccho patikulo
But all these objects are
objects that are unattractive.
They emit foul odors and are
all made up of matter that are
disgusting.

Such subjects of contemplation
that are loathsome are direct
foes of rāga and feelings of

เจริญอสุกะ เห็นเป็นของ
ไม่งามในกาย เห็นกายเป็นของ
ไม่งามปฏิกูลน่าเกลียด จนเกิด
ความเบื่อหน่าย ไม่กำหนด
ยินดี ดับราคะ โทสะ โมหะ
เสียได้ ผู้นั้นได้ชื่อว่าดื่มกิน
ซึ่งรสคือพระนิพพาน เป็นสุข
อย่างยิ่ง เหตุฉะนั้น พระพุทธเจ้า
จึงได้ตรัสสรรเสริญกายคตาสติ
อสุกัมมัญฐานนี้ว่า “ผู้ใดได้
เจริญกายคตาสตินี้ ผู้นั้นได้ชื่อ
ว่าบริโภกซึ่งรสคือนิพพานเป็น
ธรรมที่ผู้ตายไม่มี” ดังนี้

นิพพานนั้นก็ดับราคะ โทสะ
โมหะ นั้นเอง เหตุฉะนั้น
เราทั้งหลายจงอย่าได้ประมาท
ในกายคตาสตินี้เลย อุตสาหะ
เจริญเถิด จะได้ประสบพบพระ
นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง เลิศกว่า
ธรรมหมดทั้งสิ้น

lust. Those who contemplate
loathsome objects, see them
as being ugly objects within
the body, and see the entire
body as ugly, filthy and
disgusting, until one becomes
disinterested and is no longer
aroused with sexual desires.
Those who extinguish rāga,
dosa and moha are said to
have drunk and eaten the
flavor of nibbāna. It is a
source of unqualified peace.
Therefore Lord Buddha
praises the cultivation of
mindfulness while contem-
plating loathsome objects
within our bodies by saying
that “whomever cultivates
mindfulness within our
bodies may be said to be
consuming the flavor of
nibbāna which is a dhamma
where death no longer exists.”

Nibbāna is equivalent to the
extinguishment of rāga, dosa,
and moha. Therefore let us
not be negligent in cultivating
mindfulness of the body, let
us be diligent so that one day
we may experience nibbāna
which will bring unqualified
peace, of a higher degree than
all of the dhamma combined.

วิธีเจริญมรณสติ

The Method of Cultivating Mindfulness about Death

อนึ่ง เมื่อจะเจริญมรณสติ
พึงเจริญดังนี้ ว่า:

มรณธมโมมฺหิ มรณํ อนตฺติโ
(ชายว่า)

มรณธมโมมฺหิ มรณํ อนตฺติตา
(หญิงว่า)

แปลว่า เรามีความตายเป็น
ธรรมดา ล่วงความตายไป
ไม่ได้แล้วฯ ความตายนั้นคือ
สิ้นลมหายใจ กายแตก
วิญญาณดับฯ

อนึ่ง พึงเจริญดังนี้ก็ได้ ว่า:

อธฺวํ ชีวิตํ
ชีวิตของเรามันไม่ยั่งยืน

ธฺวํ มรณํ
ความตายของเรามันยั่งยืน

อวสฺสํ มยา มริตพฺพํ
เราคงจะตายเป็นแน่

Furthermore when one wishes
to cultivate mindfulness about
death one may recite the
following

Marañadhammomhi
marañam anatīto
(for men)

Marañadhammomhi
marañam anatitā
(for women)

Which translates as - we have
death as a normal event, we
can no longer circumvent
death. Death involves the
cessation of breathing, the
body is broken, and
consciousness ceases to
function.

Furthermore we may repeat
the following:

Adhuvam̐ jivitaṃ
Our life will not endure,

dhuvam̐ maraṇam̐
but our death is enduring,

avassam̐ mayā maritaḥham̐
we will surely die.

มรณปรีโยसानํ เม ชีวิตํ

ชีวิตของเรามีความตายเป็น
ที่สุด

ชีวิตํ เม อนิยตํ
ชีวิตของเรามันไม่เที่ยง

มรณํ เม นิยตํ
ความตายของเรามันเที่ยงแล้ว

อนึ่ง พึงเจริญดังนี้ก็ได้ว่า:

สพฺเพ สตฺตา มรณฺติ จ
สัตว์ที่ตายอยู่เดี๋ยวนี้ก็ดี

มริสฺสุ จ มริสฺสเร
ที่ตายดับสูญไปแล้วก็ดี จักตาย
ต่อไปข้างหน้าก็ดี

ตเถวาทํ มริสฺสสามิ
เราก็จักตายดับสูญไปเช่นนั้น
เหมือนกันนั่นแหละ

นตฺถิ เม เอตฺถ สํสโย
ความสงสัยในความตายนี้
ไม่มีแก่เราฯ เราไม่สงสัย
ในความตายนี้แล้วฯ

Marāṇapariyosānaṃ me
jivitaṃ
Our life has death as a final
act.

Jīvitaṃ me aniyataṃ
Our life is impermanent.

Maraṇam̐ me niyataṃ
Our death will occur with
certainty.

Furthermore we may repeat
the following:

Sabbe Sattā maranti ca
Living beings who are dying
at this moment,

marim̐su ca marissare
or those who have died and
passed on will again die in
the future.

Tathevāham̐ marissāmi
We will die and pass on in
a similar way.

Natthi me ettha saṃsayo
Doubts about death does not
exist within us, we no longer
harbor doubts about death.

เหตุนี้ เราจึงเร่งชวนชาว
ก่อสร้างบุญกุศลซึ่งเป็นที่พึง
ของคนเสียให้ได้ทันทีที่มีชีวิต
อยู่นี้เถิด อย่าให้ทันความตาย
มาถึงเข้า ถ้าความตายมาถึง
เข้าแล้ว จะเสียทีที่ได้มาเกิด
เป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา
นี้เสีย

ผู้ใดได้เจริญมรณสติ นึกถึง
ความตาย ได้เห็นจริงจนเกิด
ความสังเวชได้ ผู้นั้นย่อม
ไม่เมาในชีวิต ละอาลัยในชีวิต
เสียได้ เป็นผู้ไม่ประมาท
รื้อถอนปฏิบัติ ละบาปบำเพ็ญ
บุญกุศล ชำระตนให้เป็น
ผู้บริสุทธิ์โดยเร็วพลัน เพราะ
เหตุนี้ พระพุทธเจ้าจึงตรัส
สรรเสริญมรณสติที่บุคคลเจริญ
ทำให้มากนี้ ว่ามีผลานิสงส์ใหญ่
ยิ่งมากนัก นับเข้าใน
พระนิพพาน เป็นธรรมที่
ผู้ตายไม่มี ดังนี้ มรณสติ
มีผลานิสงส์มากอย่างนี้

Therefore let us urgently
build-up meritorious deeds
which we will be able to
depend on and do so while
we are still alive, before death
come to us first. If death does
arrive prior to that we will
have lost our opportunity of
having been born as human
beings and met Buddhism.

Whoever has cultivated
mindfulness about death or
given thought on death, and
has realized the truth to the
point of becoming disillusioned
with impermanence, will no
longer be addicted to living
and will not be mournful
about his own life. He will
not be negligent, he will
undertake the practice without
delay, he will give up his
vices and strive to perform
meritorious deeds, he will
cleanse himself from blemish
as promptly as possible.
Therefore Lord Buddha
praises those who spend much
time cultivating mindfulness
about death, and has declared
that the end result of such
actions is monumental and

อนึ่ง พระพุทธเจ้าก็ตรัส
สั่งสอนไว้ ให้คิดถึงความตาย
ให้ได้ทุกวัน ๆ มาใน
อภิญญาปัจจุเวกขณะ เหตุนี้
เราทั้งหลายจงอุตสาหะ
เจริญมรณสติ คิดถึงความตาย
ให้เห็นจริงจนเกิดความสังเวช
ให้ได้ทุกวัน ๆ เถิด จะได้ประสบ
ผลานิสงส์พิเศษเป็นเหตุ
ไม่ประมาทในการก่อสร้างบุญ
กุศล ซึ่งเป็นที่พึงของคน

ที่นึกถึงคุณพระรัตนตรัย แล
เจริญเมตตาแลอสุภะแล
มรณสติ ทั้ง ๔ อย่างซึ่งว่ามานี้
ท่านกล่าวว่าจะจตุรารักขี เพราะ
เป็นธรรมป้องกันปกครองรักษา
ผู้ที่เจริญนั้น ให้พ้นจากทุกข์
ภัยอันตรายวิบัติทั้งสิ้นได้ แล
เป็นทางสวรรค์แลนิพพานด้วย
เหตุนี้ เราทั้งหลายจงอุตสาหะ

includes the ability to enter
nibbāna, which is a dhamma
where no one dies. Therefore
mindfulness about death
yields very large results as
mentioned.

Furthermore in abhinhapacca-
vekkhana Lord Buddha
has taught us to think about
death every single day.
Therefore let us all be
diligent in cultivating mind-
fulness about death, think
about death every single day
and see its truth until
disillusion sets in. We will
then be able to experience the
remarkable results of these
actions that encourage us to
build up meritorious deeds
that we can depend on.

As we contemplate the triple
gems, as we practice mettā,
as we meditate on loathsome
objects, and cultivate mindful-
ness about death as hereby
mentioned, this practice is
referred to as Cāturārakkha
or the Four Objects of
Meditation that Give Protection.
It is a dhamma that protects
by safeguarding the practitioner

เจริญให้ได้ทุกวัน ๆ เกิด อย่า
ให้ขาดได้เลย จะได้เป็นความดี
ความชอบอย่างยิ่งของเรา ที่ได้
มาเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธ
ศาสนานี้ เทอญ

นี้เป็นวิธีเจริญจตุรารักข์
ต่อไปนี้เป็นการเจริญวิปัสสนา

from dukkhā, from harm, and
from untoward incidents.
And it is the path to the
heavenly realms and to
nibbāna. Therefore let us all
be very diligent and do the
daily practice without missing
a single day. This will result
in all of us, who were born as
humans and met Buddhism,
acquiring exceptional
goodness.

This ends the explanation on
the practice of Cāturārakkha.
The following is an explanation
on the practice of meditation.

วิธีเจริญวิปัสสนาโดยสังเขป

A brief Explanation on the Practice of Meditation

เมื่อเจ็บไข้หรือเมื่อจะตาย
พึงศึกษาทำไว้ในใจดังนี้ว่า :

When we are indisposed or
close to death do study and
practice the following in our
heart.

อาตุรกายสฺสเมสโต
เมื่อกายของเราอาตุรกระวน
กระวาย อยู่ด้วยทุกขเวทนา

Āturakāyassamesato
When our body is in agony
and agitated with physical
pain,

จิตตํ อนาตุรํ ภวิสฺสติ
จิตของเราจักไม่อาตุรเดือดร้อน
ไปตามกาย

cittam anāturam bhavissati.
our mind must not be in
agony and tormented like our
body.

ภิดุรāยํ กาโย
กายนี้มันจักแตก

Bhidurāyam kāyo
This body is about to
break-up.

วิราคะมมํ วิญญาณํ
วิญญาณจิตผู้รู้แจ้งนี้มันจัก
ดับไป เป็นของไม่เที่ยง
เป็นทุกข ไม่ใช่ของเรา
ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน
ช่างมันเถิด

Virāgadhammam viññānam
The consciousness that knows
all will cease to exist, it is
impermanent, it causes pain,
it is not ours, it is not us, it is not
something tangible. Let it be.

อนิจจา สงฺขารา
เพราะสังขารคือร่างกายจิตใจนี้
มันไม่เที่ยง เกิดขึ้นแล้วแตกดับ
ไปเป็นธรรมดาของมัน
อย่างนั่นเอง

Aniccā saṅkhārā
As body and mind are
conditioned formations they
are impermanent, they are
created, then they break apart

คํ กุเตตถ ลพฺภา
ความเที่ยงยั่งยืนอยู่นั้นจะพึงได้
มาแต่ไหน ในสังขารคือร่างกาย
จิตใจเหล่านี้เล่า

อนึ่ง พึงเห็นจริงแจ้งชัดด้วย
ปัญญา ดังนี้ว่า :

เปล่า ไม่มีใครเกิด ไม่มีใคร
ตาย, รูป เวทนา สัญญา
สังขาร วิญญาณ, ขันธ์ ๕
มันเกิด ขันธ์ ๕ มันแตกไป
ต่างหาก ไม่ใช่ของเรา
ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน
ขันธ์ ๕ ต่างหาก ข้างมันเกิด

เปล่า ไม่มีใครเกิด ไม่มี
ใครตาย จักขุโสตมานชีวหา
กายใจอายตนะ ๖ มันเกิดขึ้น
อายตนะ ๖ มันดับไปต่างหาก
ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ตัว
ไม่ใช่ตน อายตนะ ๖ ต่างหาก
ข้างมันเกิด

เปล่า ไม่มีใครเกิด ไม่มีใคร
ตาย ดิน น้ำ ไฟ ลม อากาศ

and cease to exist as part
of a natural process.

Tam kutettha labbhā
Where can permanence and
longevity in the physical body
and the mind come from.

Furthermore let us look at the
absolute truth with wisdom as
follows:

No, no one is born, no one
dies, only the body, feelings,
memory, thoughts and imagi-
native thinking, consciousness,
the five khandha appear, the
five khandha disappear, they
are not ourselves, they are
not us, they are only the five
khandha. Let them be.

No, no one is born, no one
dies, the eyes, the ears, the
nose, the tongue, the body, the
heart, the six senses appear,
the six senses disappear, they
are not ourselves, they are not
us, they are only the six senses.
Let them be.

No, no one is born, no one
dies, earth, water, fire, wind,

วิญญาณ ธาตุ ๖ มันเกิดขึ้น
ธาตุ ๖ มันแตกไปต่างหาก
ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ตัว
ไม่ใช่ตน ธาตุ ๖ ต่างหาก
ข้างมันเกิด

เปล่า ไม่มีใครเกิด ไม่มีใครตาย
นามรูปมันเกิดขึ้น นามดับ
รูปแตกไปต่างหาก ไม่ใช่
ของเรา ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ตัว
ไม่ใช่ตน นามรูปต่างหาก
ข้างมันเกิด

อนึ่ง เมื่อเกิดก็ไม่ได้เอา
อะไรมา เมื่อตายก็ไม่ได้เอา
อะไรไป ข้าวของที่มีวิญญาณ
แลไม่มีวิญญาณหมดทั้งสิ้น
เป็นของกลางสำหรับแผ่นดิน
ไม่ใช่ของใคร ข้างมันเกิด

เมื่อพิจารณาด้วยปัญญา
เห็นจริงแจ้งชัดอย่างว่ามานี้แล้ว
จิตก็ไม่อาครุเดือดร้อนไปตาม
กายที่กระวนกระวายอยู่ด้วย
ทุกขเวทนา

air, consciousness, the six
elements appear, the six
elements disappear, they are
not ourselves, they are not us,
they are only the six elements.
Let them be.

No, no one is born, no one
dies, only nāmārūpa appear
and nāmārūpa disappear, they
are not ourselves, they are not
us, they are only nāmārūpa.
Let them be.

Furthermore at birth we
brought nothing with us
and upon death we shall
take nothing with us, neither
things that have souls nor
things that do not have souls.
These are the common
possessions of this earth,
they do not belong to anyone.
Let them be.

When contemplating with
wisdom and after having
realized the absolute truth
clearly, as mentioned above,
the mind will neither be in
agony nor in distress like the
body that will be agitated
with feelings of pain.

อนึ่ง ก็ไม่อาลัย พัวพันติดข้อง
อยู่ในข่าวของเหล่านั้น
หมดทั้งสิ้นด้วยความที่เห็นจริง
แจ้งชัดดังนี้

เมื่อปฏิบัติใจทำได้อย่างนี้
ขณะหนึ่งครู่หนึ่งนั้นก็ดี ก็ได้
ชื่อว่าดื่มกินซึ่งรสคือพระนิพพาน
เป็นธรรมที่ผู้ตายไม่มี เป็นอัน
ได้ประสบพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ด้วยน้ำใจ ในขณะหนึ่งนั้น
ครู่หนึ่งนั้น เพราะพระองค์
ทรงตรัสไว้ว่า ผู้ใดเห็นธรรม
ผู้นั้นเห็นเราผู้ตถาคตดังนี้

อนึ่ง พึงพิจารณาด้วยปัญญา
ให้เห็นจริงแจ้งชัดดังนี้ว่า :

รูป อนิจจัง
รูปเป็นของทรุดโทรมไม่เที่ยง
เกิดขึ้นแล้วแตกทำลายไป
ดังฟองน้ำก้อนใหญ่ตั้งขึ้นแล้ว
แตกละลายเป็นน้ำไปฉะนั้น

เวทนา อนิจจัง
ความสบายแลไม่สบายแลเฉย ๆ

Furthermore there are no
feelings of sorrow, no
connectedness with those
objects any longer after
having clearly accepted such
truth.

When we train the mind along
those lines even for a moment,
then we are said to have
drunk and eaten the flavor of
nibbāna, which is a dhamma
where death does not exist.
It is like experiencing Lord
Buddha within our hearts
once for a brief moment, as
Lord Buddha has said that
whomever sees the dhamma
will see me the Tathāgata.

Furthermore consider with
wisdom and see the truths
in the following:

Rūpaṃ aniccaṃ
The body is something that
decays and is impermanent,
after it is born it breaks-up
like a large bubble of water
that is created and then bursts
out to become water.

Vedanā aniccā
To be well, to be unwell and

อยู่ที่วิญญูญารู้แจ้ง
มันไม่เที่ยง เกิดขึ้นแล้วดับไป
ดังต่อน้ำ ตั้งขึ้นใส ๆ แล้ว
แตกไปโดยเร็วฉะนั้น

สัญญา อนิจจา
ความสำคัญจำหมายไว้
มันไม่เที่ยง ปรากฏขึ้นแล้ว
หายไป ดังพยับแดดเข้าใกล้แล้ว
หายไปหมดไม่ปรากฏฉะนั้น

สังขาร อนิจจา
ความคิดเป็นเครื่องตกแต่งจิต
ที่เป็นบุญแลเป็นบาป
มันไม่เที่ยง เกิดขึ้นแล้วดับ
สูญไป ไม่มีแก่นสารอันใด
ดังต้นกล้วยฉะนั้น

วิญญาณ อนิจจัง
จิตผู้รู้แจ้งอารมณ์ มันไม่เที่ยง
เกิดขึ้น หลอกหลวงให้สัตว์
ลุ่มหลง ว่าของเรา ว่าเรา
ว่าตัว ว่าตน แล้วดับไป
ดังมายาหลอกหลวงให้ลุ่มหลง
เหมือนกะเล่นกลฉะนั้น

to be indifferent is distin-
guished by the consciousness
that knows all but it is imper-
manent, it appears and
disappears like a water bubble
which becomes very clear
but then bursts quickly.

Saññā aniccā
Memory is impermanent, it
appears and then disappears,
like when approaching a
haze, then all disappears
and it no longer exists.

Saṅkhārā aniccā
Thoughts which are imagina-
tive thinking of the mind that
are either virtuous or sinful
are impermanent, they appear
and then they disappear,
they have no permanency
whatsoever, similarly to the
banana tree.

Viññāṇaṃ aniccaṃ
For the mind that knows,
emotions are impermanent,
they appear and deceive all
living beings into delusion,
that this is ours, that this is
me, that this is us, and then
they disappear. Such machi-
nations can deceive anyone

รูป อนตตา

รูปเป็นของทรุดโทรม ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน

เวทนา อนตตา

สุขทุกข์ขุเบกขาเฉย ๆ ที่ ญาณรู้แจ้ง ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน

สัญญา อนตตา

ความสำคัญจำหมายไว้ ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน

สังขาร อนตตา

เจตนาเป็นเครื่องตกแต่งจิต ที่เป็นบุญแลเป็นบาป ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน

วิญญาณ อนตตา

จิตผู้รู้แจ้งอารมณ์ ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน

สพเพ สังขาร อนิจจา

ธรรมที่ปัจจัยตกแต่งสร้างขึ้น คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร ญาณ หมดทั้งสิ้น มันไม่เที่ยง เกิดขึ้นแล้ว

into becoming misguided, similarly to what magicians do.

Rupam anattā

The body is something that decays. It is not us.

Vedanā anattā

Feelings of happiness, feelings of dukkhā, feelings that are neither pleasurable nor painful, that consciousness knows thoroughly are not us.

Saññā anattā

Memories that we recall are not us.

Saṅkhārā anattā

Intentions that adorn the mind that are virtuous and that are sinful are not us.

Viññānam anattā

For the mind that knows, emotions are not us.

Sabbe saṅkhārā aniccā

Dhamma objects that have been created meaning body, feelings, memory, thought and imaginative thinking, consciousness are all

แปรปรวนแตกดับไป

สพเพ ธมฺมา อนตตา

ธรรมทั้งสิ้น ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เพราะว่าตัวตน สัตว์บุคคลไม่มี มีแต่รูป เวทนา สัญญา สังขาร ญาณ เป็นตัวทุกข์ แลมีทุกข์ ดับหมด คือพระนิพพาน แลมีสภาวะธรรม อย่างหนึ่ง อย่างหนึ่งไปต่างหาก ไม่มีใครผู้ใดผู้หนึ่ง

เมื่อพิจารณาด้วยปัญญา เห็นจริงแจ้งชัดว่า เราเขาสัตว์ บุคคลตัวตนไม่มีดังนี้แล้ว ก็ปล่อยวางเสียได้ไม่ถือว่าของเรา ว่าเรา ว่าตัวตน ละสักกายทิฐิได้ ในขณะหนึ่ง ครู่หนึ่งนั่นก็ดี ก็ได้ชื่อว่าดื่มกิน ซึ่งรสคือพระนิพพาน เป็นธรรม ที่ผู้ตายไม่มี แลได้ประสบ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย นำใจ ในขณะหนึ่งครู่หนึ่งนั้น

impermanent, after they appear they change and they disappear.

Sabbe dhammā anattā

All the dhammā concepts are not us, they are not living creatures, they are not people, they are not you and me, they do not belong to us because we, living creatures, people do not exist. There is only body, feeling, memory, thought and imaginative thinking, consciousness. They represent dukkhā and contain dukkhā. Ending all this is tantamount to nibbāna that follows unique dhammā concepts where for example the concept of us does not exist.

After having contemplated with wisdom and seen the truth with clarity that we, them, living creatures, or people have no substance as mentioned, we can therefore let go without holding on to this is ours, this is us, we can then let go of the delusion of self if only for a moment. It can then be said that we have tasted

เพราะพระองค์ทรงตรัสไว้ว่า
ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา
ผู้ตถาคต ดังนี้

อนึ่ง เมื่อพิจารณาด้วยปัญญา
เห็นจริงแจ้งชัดว่า เราเขาสัตว์
บุคคลตัวตนไม่มีดังนี้แล้ว
ใจก็บริสุทธิ์เป็นสุขใหญ่ยิ่ง
ทุกข์โทมนัสคับแค้นเรื่องร้อนใจ
ก็ดับเสียได้ คุณคือใจบริสุทธิ์
ของพระพุทธเจ้า แลคุณ
พระธรรมที่ดับเพลิงเครื่องร้อน
ใจได้ แลคุณพระสงฆ์ที่ปฏิบัติ
ดีคือละกิเลสเครื่องเศร้าหมอง
เสียได้ ก็ย่อมปรากฏขึ้นในใจ
ของตน เป็นผู้มีความเชื่อ
ความเลื่อมใส หยั่งลงมั่นใน
คุณพระรัตนตรัย เป็นอันได้
ถึงสรณะทั้งสามนี้ เป็นที่พึ่ง
ของตนด้วยดี ด้วยปัญญาที่มา
พิจารณาเห็นซึ่งสภาวธรรม
ทั้งสิ้นเป็นอนัตตา ดังว่ามานี้

the flavor of nibbāna. It is a
dhammā where death does
not exist and through which
we can experience Lord
Buddha within our heart,
even for a moment, as Lord
Buddha has said that
whomever knows the dhammā
will see me the Tathāgata.

Furthermore after having
contemplated with wisdom
and seen the truth with clarity
that we, them, living creatures,
or people have no substance
as mentioned, then our mind
becomes pure and filled with
absolute peace of mind.
Dukkhā, grief, resentment,
and anxiety are extinguished.
The virtue is the purity within
Lord Buddha's heart and the
virtue of the dhammā that
extinguishes the fires within
our hearts, and the virtue
of the bhikkhus who do the
practice well and abandon the
kilesa that dampen the spirit.
All this is experienced within
our heart. We then have
faith and admiration and
understand firmly the triple
gems in which we have taken

กัปปัสสนานี้ มีผลอันยิ่งใหญ่
ยิ่งกว่าทาน ศีล พรหมวิหาร
ภาวนา ย่อมทำผู้ที่เจริญนั้น
ให้มีสติ ไม่หลงทำกาลกิริยา
มีสุคติภพคือมนุษย์แลโลก
สวรรค์เป็นที่ไปในเบื้องหน้า
นี้ว่าโดยยังไม่บรรลุมรรคผล
ทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน
ถ้าอุปนิสัยมรรคผลมี ก็ย่อมทำ
ผู้นั้นให้บรรลุมรรคผลทำให้แจ้ง
พระนิพพานได้ในชาตินี้
นั่นเทียว

อนึ่ง เมื่อเกิดก็ไม่ได้เอา
อะไรมา เมื่อตายก็ไม่ได้
เอาอะไรไป ทรัพย์สมบัติ

refuge. It is something we can
depend on through wisdom
gained by contemplating the
nature of the dhammā that
everything is impermanent
as mentioned.

Such meditation has a
resulting effect that is far larger
than doing charity, than abiding
by the precepts, than upholding
the four noble sentiments, or
bhāvanā to obtain mental
discipline. It makes the
practitioner gain mindfulness
and prevent him from being
misled at death. Life after
death awaits him in a realm
of happiness in the world of
humans and the heavenly
realms. And this is even
before the cessation of dukkhā
has been achieved, and even
before nibbāna has been
experienced. If the practitioner
has a disposition leaning
toward the way to enlighten-
ment then that practitioner
can even achieve enlighten-
ment in this very life.

Furthermore at birth we
brought nothing with us, then
at death we depart with

ข้าวของเงินทองหมดทั้งสิ้น
ไม่ใช่ของเรา เป็นของกลาง
สำหรับแผ่นดิน ตายแล้ว
ทิ้งเสียหมด เอาไปก็ไม่ได้
อย่าหลงมัวเมาไปเลย แต่
ความแก่ความเจ็บความตายนี้
เป็นของ ๆ เราแท้หนิไม่พ้น
เหตุนี้ เราจงอุทิศหาวิธีเร่ง
การก่อสร้างบุญกุศล ซึ่งเป็น
ที่พึ่งของตน จงอุทิศหา
บำเพ็ญศีล แลเจริญจตุรารักข
แล้ววิปัสสนา ซึ่งว่ามานี้เป็น
ทางสวรรค์แลนิพพานเกิดดี
กว่าประกอบกิจอื่น ๆ ที่ไม่เป็น
ประโยชน์แก่ตน เตรียมตัวไว้รอ
ความตายเกิดดีกว่า เพราะเรา
จะต้องตายเป็นแน่ แต่ไม่รู้ว่
เมื่อไร

อนึ่ง ยากนักที่จะได้เกิด
เป็นมนุษย์ เพราะต้องตั้งอยู่
ในธรรมของมนุษย์ คือศีล ๕
และกุศลกรรมบถ ๑๐ จึงจะได้

nothing. All our wealth,
possessions, money are not
ours, but common assets
belonging to the earth.
When we die we must let go
of everything, we cannot take
anything with us, so do not
be misguided. But growing
old, becoming sick, and dying
will become ours, it is some-
thing which we cannot run
away from. As a result let us
be diligent and hastily build
meritorious deeds which will
be a sanctuary we can take
refuge in. Let us be diligent
in observing sīla and cultivate
cāturārakkha and meditation
because these are the paths
to the heavenly realms and
nibbāna. It is better than
engaging in other activities
that are useless to ourselves.
It is better that we prepare
ourselves to be ready when
death arrives because we will
die with certainty but we do
not know when.

Furthermore it is difficult to
be born as a human being
because to do so one must
abide by the morality of

เกิดเป็นมนุษย์ ชีวิตที่ได้
มานี้ก็ได้ด้วยยากยิ่งนัก เพราะ
อันตรายของชีวิตทั้งภายใน
ภายนอกกาย มีมากมาย
กาลที่ได้ฟังธรรมของสัตบุรุษ
คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ได้
ด้วยยากยิ่งนัก เพราะกาลที่
เปล่าว่างอยู่ไม่มีพระพุทธเจ้า
เกิดขึ้นในโลกก็ยาวนานนัก
บางคาบบางสมัย จึงจะมี
พระพุทธเจ้าเกิดขึ้นในโลก
สักครั้งสักคราวหนึ่ง เหตุนี้
เราทั้งหลายพึงอยู่ด้วยความ
ไม่ประมาทเกิด อย่าให้เสียที่
ที่ได้มาเกิดเป็นมนุษย์
พบพระพุทธานุสนาเลย

ขอท่านผู้สัตบุรุษที่ได้รับหนังสือ
นี้ไป จงอ่านให้ได้ทุกวัน ๆ เกิด
เมื่ออ่านจงตรงตามไปให้ได้
ความเห็นจริง เมื่อได้ความเห็น
จริงแล้ว ก็เป็นอันได้ประสบ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยน้ำใจ

human beings, which is to
uphold the 5 sīla and the
tenfold ways of good action
which are prerequisites to
being born as a human being.
This life which we have been
born into is most difficult to
attain because the many
dangers to life within
ourselves and externally.
Opportunities that allow us
to listen to sermons from a
person with the highest of
morals, meaning a Buddha,
occur with great difficulty
because the periods between
which Buddhas are born into
this world are far and wide.
Only occasionally is a Buddha
born into this world, therefore
let us not be negligent, let us
not let the opportunity pass
to have been born as a human
being and having met
Buddhism.

Let all persons with morals
who have received this
manuscript read it every
single day, and after having
read it give it careful thoughts
in order to absorb the truth it
contains, after which it can be

อนึ่ง ก็เป็นอันได้เจริญภาวนา
มัยกุศล มีผลใหญ่เล็กเกิดขึ้น
แก่ตนด้วย เพราะทำความเห็น
จริงให้เกิดขึ้นในจิตได้นี้ จึง
เป็นภาวนามัยกุศลมีผลเล็ก ถ้า
กิจการมีมาก ไม่มีโอกาสที่จะ
อ่านแล้ว เมื่อจะนอนฟังอ่าน
เสียก่อนจบหนึ่งแล้วจึงนอน
ก็จะได้เป็นนิพัทธกุศล มีผลเล็ก
เกิดแก่ตนทุกวัน ๆ เพราะ
ภาวนามัยกุศลนี้ พระพุทธเจ้า
ทรงตรัสสรรเสริญ ว่ามีผลใหญ่
กว่าทานแลศีล ในสูตรมีเวลา
มะสูตรเป็นตัวอย่าง เหตุนั้น
ควรที่เราทั้งหลาย จะพึงไม่
ประมาทในภาวนามัยกุศลนี้
อุตสาหะเจริญให้ได้ทุกวัน ๆ
เทอญฯ

said that one has encountered
Lord Buddha with one's heart.

Furthermore meritorious
deeds gained through
meditation will benefit us as
we realize the truth in our
hearts. Merit gained through
meditation is indeed very
large. If we are too busy with
work with little time to read
this book in its entirety do
read a section before going
to sleep so that merit is
achieved. It will bear fruits
every single day as gaining
such merit through meditation
is something Lord Buddha has
praised and has said in the
velamasutra discourse that the
resulting effect is greater than
doing charity and upholding
sīla. Therefore we should
not be negligent in gaining
meritorious deeds through
meditation, and ought to
cultivate meditation with
diligence every single day.

ต่อไปนี้เป็นกรณกถาซึ่งเป็นสุภาษิต Miscellaneous Sayings

ว่าด้วยคนที่พระพุทธเจ้า
ทรงตรัสติเตียนไว้ มีอยู่
๔ จำพวก

พวก ๑ เป็นอยู่เหมือนกะคน
ตายเสียแล้ว พวกนี้ อาศัย
คนที่ประมาทปล่อยสติเสีย
ไม่คิดถึงแก่ ถึงเจ็บ ถึงตาย
ถึงบุญถึงกุศลเสียหมด

พวก ๑ มีตาเหมือนกะคน
ตาบอดเสียแล้ว พวกนี้
อาศัยตา คือปัญญาที่รู้จริง
เห็นจริงไม่มี หลงไปตาม
สมมติที่ไม่จริง

พวก ๑ มีเงินทองทรัพย์สมบัติ
มาก ก็เหมือนกะคนจน พวกนี้
อาศัยอริยทรัพย์ ๗ มีศรัทธา
แลศีลเป็นต้นไม่มี เป็นคนจน
ในธรรมวินัยนี้

On the categories of persons
that Lord Buddha has
expressed disapproval of,
there are 4 such categories.

One category refers to persons
who behave as if they are
already dead. This category
refers to those who are
negligent, who have let go of
their mindfulness, who do not
think about old age, sickness,
and death. Leaving aside all
their merits.

Another category refers to
persons whose lives are like
those of blind persons. This
category refers to those who
lack the wisdom to know and
see the truth, they are misled
by the possessions they own
that are only but illusions.

Another category refers to
persons with great wealth but
whose lives are like the lives
of the poor. This category of
persons do not think about
depending on the seven noble
treasures that include having

พวก ๑ ปฏิบัติอยู่ในศาสนา
กลับกลายเป็นคนนอกศาสนา
นี้ไปเสียไม่รู้ตัว พวกนี้อาศัย
ปฏิบัติผิดจากศาสนามุ่งสอน
ของพระพุทธเจ้า

เมื่อรู้อยู่อย่างนี้แล้ว จงปฏิบัติ
ให้ดีเถิด อย่าให้เหมือนกะคน
๔ จำพวก ที่พระพุทธเจ้าทรง
ตรัสเตือนไว้อย่างวามานี้เลย
จะได้ไม่เสียที่ที่เกิดมาเป็นมนุษย์
พบพระพุทธศาสนานี้

อนึ่ง คนโง่คนหลงมีอีก ๔
จำพวก

พวก ๑ ตัวของตัวไม่รัก
ไปหลงรักคนอื่นมากกว่าตัว
นี่ก็เป็นคนโง่คนหลง ไม่รู้ตัว
ของตัวเองว่าเป็นที่พึ่งแก่ตัว

faith and upholding sīla.
They are poor in terms of
moral discipline.

Another category refers to
persons who practice within
this religion but become
people outside of this
religion without being aware
of it. This category of persons
practices outside of the
teachings of Lord Buddha.

With such awareness do strive
to practice the right way and
do not become like these four
categories of persons men-
tioned that Lord Buddha has
expressed disapproval of.
You will then not miss out on
this opportunity to have been
born as a human being and
having met Lord Buddha.

Furthermore there exists four
categories of persons who are
foolish and misguided.

One category refers to persons
who do not appreciate them-
selves but are misguided
and cherish others to the
detriment of themselves.
These are foolish and

พวก ๑ สิ่งของที่จะนำไปได้
ไม่ชวนขายหา หลงชวนขาย
หาแต่ของที่ตายแล้ว ถึงเสีย
หมดเอาไปไม่ได้ นี่ก็เป็นคนโง่
คนหลง

พวก ๑ หาข้าวของที่เอาไปได้
แต่ไม่เลือกหา ขนเอาแต่ของ
ที่ชั่ว คือบาปอกุศลติดตนไป
เสวยทุกข์กายหน้า นี่ก็เป็น
คนโง่คนหลง

พวก ๑ อยากรได้ความสุข
สำราญ ทางเตียนๆ ที่จะเดินไป
ได้ความสุขมีอยู่ ไม่เดิน หลงไป
เดินทางรก กลับได้ทุกข์ไม่ได้สุข
ตามประสงค์ นี่ก็เป็นคนโง่
คนหลง

misguided persons who do
not realize that each of them
must depend on themselves.

Another category refers to
persons who do not actively
seek things they can take with
them (after they pass away),
but are misguided in seeking
things that are already dead
and will have to let go of
because they cannot take
these things with them.
Such persons are foolish
and misguided.

Another category refers to
persons who seek things they
can take with them (after they
pass away), but do not choose
the objects to take, and only
take with them objects that are
evil. And only sinful and evil
things will follow them and
cause them to suffer adversity
in the future. Such persons
are also foolish and misguided.

Another category refers to
persons who want to be
happy and enjoy life, but the
clear path to walk on toward
happiness they do not choose,
but they lose their way and

ทางเตียนนั้นคือกุศลกรรมบท
๑๐ กุศลกรรมบท ๑๐ นั้น คือ

บริสุทธิ์กาย ๓ ไม่เบียดเบียน
สัตว์มีสัตว์ ที่ ๑ ไม่ฉ้อ
ลักข้ำวของของเขา ที่ ๒
ไม่ประพฤติผิดในกาม คือ
ล่วงประเวณี หรือเว้นเมถุนเสีย
ที่ ๓

แลความบริสุทธิ์วาจา ๔ คือ
พูดจริงไม่ปดใคร ที่ ๑ ไม่พูด
ล่อเลียดยุยงให้เขาแตกร้าง
ที่ ๒ ไม่พูดหยาบซ้ำด่าว่า
ผู้ใด ที่ ๓ พูดเป็นประโยชน์
เป็นธรรมเป็นวินัย ที่ ๔

take the path that is cluttered
and in the end experience
dukkhā, against what their
wishes were. Such persons
are also foolish and misguided.

The clear path is the ten-fold
path of good action. The
ten-fold path of good action
is as follows:

The three intentional bodily
actions that are pure are first
not to oppress or kill living
creatures, second not to
defraud and steal objects
belonging to others, and third
not to engage in sexual
misconduct such as committing
adultery, or abstaining from
sexual intercourse.

And the four intentional
forms of speech that are pure
are first to speak the truth and
not tell a lie to anyone, second
not say things to incite and
stir up others to split up, third
not to utter vulgar language
or insult anyone, fourth
to utter only words that are
useful, that are fair and
morally correct.

แลบริสุทธิ์ใจ ๓ ไม่เพ่ง
มุงเอาของของใคร ที่ ๑ ไม่คิด
ประทุษร้ายใคร ที่ ๒ เห็นชอบ
ไม่ผิดจากความจริง ที่ ๓

นี้เป็นกุศลกรรมบท ๑๐ เป็น
ทางเตียนไปยังสุคติ คือมนุษย์
โลกสวรรค์

ทางรกนั้น คือ อกุศลกรรมบท
๑๐ อกุศลกรรมบท ๑๐ นั้น
คือความไม่บริสุทธิ์กาย ๓ ไม่
บริสุทธิ์วาจา ๔ ไม่บริสุทธิ์ใจ
๓ นี่เป็นอกุศลกรรมบท ๑๐
เป็นทางรกไปยังทุคติคือ
อบาย ๔

เมื่อรู้อยู่อย่างนี้แล้ว ก็อย่าพึง
ปฏิบัติให้เหมือนกะคนโง่คนหลง

And the three intentional
forms of thoughts that are
pure are first not to have the
intention to take that which
belongs to others, second not
to have the intention to harm
anyone, and third to agree
with that which does not
deviate from the truth.

These are the ten-fold path
of good action, it is a path
that is clear and leads to peace
and happiness, meaning
to the realm of human beings
and the heavenly realms.

The path that is cluttered
is the ten-fold path of bad
action. The ten-fold path
of bad action is made up
of the three intentional bodily
actions that are not pure, the
four forms of speech that are
not pure, and the three
intentional forms of thoughts
that are not pure. This is the
ten-fold path of bad action,
it is a cluttered path to states
of unhappiness that leads to
the four lower worlds.

With this awareness do not
follow those four categories

๔ จำพวกอย่างว่ามานี้เลย
จะได้ไม่เสียที่ประสบพบ
พระพุทธศาสนานี้

อนึ่ง เกิดเป็นคน ให้พึงรู้จัก
คนดี คนชั่ว ถ้าไม่รู้จักแล้ว
ยากอยู่ที่จะได้สุข กลับจะได้ทุกข์
เดือดร้อนภายหลังเสียอีก ด้วย
ความโง่ที่ไม่รู้จักคนดีคนชั่ว
นั้นนั่นแล เพราะพระพุทธเจ้า
พระองค์ทรงตรัสไว้ว่า เหตุที่จะ
ไปอบายของสัตว์ที่โง่ไม่รู้จักคน
ชั่วคนดี มีอยู่ ๔ จำพวก

จำพวก ๑ คนดี ๆ มีคุณควร
สรรเสริญกลับไปติเตียนเขา

จำพวก ๑ คนชั่วไม่สมควร
ติเตียนกลับไปสรรเสริญเขา

of people mentioned who are
foolish and misguided.
You will then not lose this
opportunity of having met
Buddhism.

Furthermore being born as
a human being one must
know how to distinguish
between a good and a wicked
person. Inability to distinguish
between a good and a wicked
person will make it difficult
to find peace of mind, because
one day one may become
distressed and in difficulty
because of one's foolishness
for not knowing how to
distinguish between a good
and a wicked person. As lord
Buddha has declared, there
are 4 types of human beings
who enter the lower worlds
because they cannot distinguish
between the good and
the wicked.

One type chooses to criticize
virtuous persons worthy
of praise.

One type chooses to praise
wicked persons worthy
of criticism.

จำพวก ๑ คนที่มีคุณควร
เลื่อมใสไม่เลื่อมใส

จำพวก ๑ คนที่มีโทษทุจริต
ปฏิบัติผิดไม่ควรเลื่อมใสหลงไป
เลื่อมใส

ทั้งนี้ก็เพราะเหตุหลงเป็น
คนโง่ไม่รู้จักคนดีคนชั่ว จึงจะ
ไม่พ้นจากทุกข์ในอบาย เพราะ
มาประกอบเหตุที่จะไปอบาย ๔
อย่าง ที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้
อย่างว่ามานี้

อนึ่ง เกิดเป็นคน ให้พึงรู้จักที่พึ่ง
ที่อาศัยของตน ถ้าไม่รู้จักที่พึ่ง
ที่อาศัยของตนแล้ว ไม่พ้นทุกข์
ไม่ได้สุขเกษมเลย ที่พึ่งที่อาศัย
ของตนนั้น ไม่ใช่สิ่งอื่น คือบุญ
กุศลสุจริตความชอบนั่นเอง
จำไว้เถิด อย่าประมาทเลย
จงอุทิศทำกุศลสร้างการบุญ
กุศลสุจิตุนั้น ให้เกิดให้มากขึ้นใน

One type chooses not to hold
in respect virtuous persons
worthy of respect.

One type chooses to respect
dishonest persons who have
committed wicked actions,
and who are not worthy of
respect.

This is because they are
misguided into becoming
foolish and unable to
distinguish between a good
and a wicked person, and
thus they will not be able to
escape dukkhā in the lower
worlds as they have created
the cause for their own entry
into the four lower worlds
that Lord Buddha has
mentioned.

Furthermore having been
born as human beings let us
all determine what we can
rely on, and cannot rely on.
If we do not know what we
can rely on we cannot move
beyond dukkhā and cannot
attain supreme bliss. What
we can rely on are not material
objects but meritorious
deeds that are honest and just,

สันดานของตนเกิด จะได้
ความสุข พ้นจากทุกข์ภัย
สมดังความหวังของตนฯ

อนึ่ง เกิดเป็นคน ให้พึงตั้งตน
ไว้ชอบ อย่าพึงตั้งตนไว้ผิด
ถ้าตั้งตนไว้ผิด ประพฤติทุจริต
ความชั่วอยู่แล้ว ไม่แคล้วอบาย
ไม่ได้ความสุข ไม่พ้นจากทุกข์
ได้เลย เสียที่ที่ได้มาเกิดเป็น
มนุษย์พบพระพุทธศาสนานี้
ทีเดียว ตั้งตนไว้ชอบนั้น คือ
ทำตนให้ประกอบด้วยศรัทธา
ศีล สุตะ จาคะ ปัญญา จึงจะได้
ความสุข พ้นจากทุกข์ สมดัง
ความหวังของตนได้ นั้นแลฯ

remember that. Do not be
negligent, but be diligent in
building meritorious deeds
that are honest so that it
becomes part of one's
character. We will then meet
with peace of mind and be
able to move beyond dukkhā
and beyond harm.

Furthermore having been
born as human beings let us
set ourselves in the proper
way, let us not set ourselves
improperly. If we do not set
ourselves properly and
behave dishonestly and
wickedly then we cannot
escape entry into the lower
worlds where peace of mind
is non-existent and where we
cannot escape dukkhā. It will
have been unfortunate that
we have had the opportunity
to be born as human beings
and met Buddhism. Only by
setting ourselves the proper
way through faith, upholding
sīla, learning the scriptures,
doing charity, gaining wisdom
will we obtain peace of mind
and go beyond dukkhā,
thereby fulfilling our hopes
and aspirations.

อนึ่ง เกิดมาเป็นมนุษย์ ด้วย
อำนาจธรรมของมนุษย์ ที่ตนได้
สร้างสมมาแล้ว ถ้าไม่ตั้งอยู่
ในธรรมของมนุษย์ได้แล้ว
ยากอยู่ที่จะได้มาเกิดเป็นมนุษย์
อีกในภายหน้า ก็ธรรมของ
มนุษย์นั้น อย่างน้อยคือศีล ๕
อย่างใหญ่คือกุศลกรรมบถ ๑๐
นี้เป็นธรรมของมนุษย์แท้
จำไว้เถิด จงอุทิศหาปฏิบัติ
ให้ดี ทำให้บริบูรณ์ในศีล ๕
แลกุศลกรรมบถ ๑๐ เกิด
จะได้มาเกิดเป็นมนุษย์ แลได้
สุคติโลกสวรรค์ เสวยความสุข
เกษมสำราญฯ

อนึ่ง เกิดเป็นคน เมื่อต้องการ
สุขประโยชน์แก่ตนแล้ว พึงมี
สติระวังไว้ให้ดี อย่าหลงไป
ตามลมปากพูดของคน เพราะ
ลมปากพูดนั้นมันล่อลวง ให้
ลุ่มหลงเสียคนวุ่นวายไป เขาก็
ยอมว่าอยู่ว่า : ลมแรงมันไม่แรง

Furthermore we have been
born as human beings through
the power of human virtues
accumulated over a long time.
But if we do not set ourselves
to be within the morality of
human beings then it will be
difficult to be reborn as
a human being in the future.
The morality of human beings
includes at least upholding
the five sīla and at most by
following the ten-fold path
of good actions which is the
true set of human virtues.
Remember this well! Be
diligent in your practice,
be perfect in upholding the
five sīla and follow the
ten-fold path of good action
in order to be reborn as a
human being or find peace
in the realm of the devas and
enjoy happiness and bliss.

Furthermore having been
born as a person whenever
one seeks pleasure for one's
benefit do have mindfulness
and be very careful not to be
misled and be taken in by
the spoken word of others,
because the spoken word can

เหมือนลมปากพูด

อนึ่ง เมื่อจะใคร่พบพระพุทธเจ้าแล้ว จงตรึกตรองค้นหาของจริงให้ได้เถิด อย่าหลงไปตามสมมติของโลกที่ไม่จริง ถ้าหลงไปตามสมมติของโลกที่ไม่จริงแล้ว ไม่ได้พบพระพุทธเจ้าเลย พระพุทธเจ้าไม่อยู่ที่ไหน อยู่ที่รู้เห็นซึ่งธรรมเป็นของจริง ในใจนั่นเอง เพราะพระองค์ทรงตรัสไว้ว่าผู้ใดเห็นธรรมของจริง ผู้นั้นเห็นเราผู้ตถาคตดังนี้

อนึ่ง เมื่อปรารถนาจะออกจากทุกข์ ทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพานแล้ว ก็จงทำให้บริบูรณ์ในศีลสมาธิแลเจริญวิปัสสนา พิจารณาสังขารให้เห็นจริงตามลักษณะที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตาเถิด ถ้าไม่รู้เท่าต่อสังขาร

be tempting, can mislead, can ruin a person and create chaos. There exists a proverb that says: the strength of the wind is not as strong as the strength of peoples' spoken word.

Furthermore if you really have the desire to meet Lord Buddha do consider searching for the absolute truth. Do not be misguided into following this make-believe world which is unreal. If you are misguided and follow this make-believe world which is unreal then you will not meet Lord Buddha. The place where Lord Buddha resides is in seeing the dhamma which is the truth within our hearts. And Lord Buddha has declared that whoever sees the dhamma will see me the Tathāgata.

Furthermore after having decided to become free of suffering and attain nibbāna one must uphold sīla completely, develop concentration, cultivate meditation, contemplate the physical body and see the truth that the body has characteristics

หลงไปตามสังขารแล้ว ไม่พ้นทุกข์ ทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพานไม่ได้เลย เพราะสังขารเหล่านั้นมันหลอกหลวงให้ลุ่มหลงอยู่เป็นนิตย์ สัตว์ที่ลุ่มหลงอยู่เหล่านั้น จึงมีแต่ความรักความชัง รุ่มร้อนอยู่ด้วยเพลิงกิเลสถ่ายเดียวเท่านั้น

อนึ่ง ความหลงของสัตว์มีอีก ๔ อย่าง คือหลงรัก หลงชัง หลงถือตัวถือตน หลงกลัวภัยต่างๆ ความหลง ๔ อย่างนี้ อย่างนี้คือตัวอวิชชา ความหลงที่ไม่รู้แจ้งเห็นจริงในสังขารที่ไม่เที่ยงเป็นทุกข์เป็นอนัตตา

that are impermanent, is the source of dukkhā, and is not ours. If we do not understand the body and are misled by it, then because of this physical body we cannot go beyond dukkhā and cannot attain nibbāna. It will deceive us and will mislead us perpetually. Living beings who are so infatuated with the body are therefore bound to continually experience love and hate and continually be agitated by the fires of kilesa.

Furthermore there are an additional four things that living beings are being misled by. They are being misled by love, misled by hate, misled by one's ego, and misled by fear of harm and danger. Being misguided by these four factors is what is called fundamental ignorance. Living beings who are misguided do not understand thoroughly that the physical body is impermanent, that it is the cause of suffering, and that it is not us.

อนึ่ง วิบัติมีอยู่ ๖ อย่าง คือ
วิบัติคติ วิบัติกาล วิบัติประเทศ
วิบัติตระกูล แลวิบัติอุปธิคือ
ร่างกายแลวิบัติทัญญู
ความเห็นผิด

พระพุทธเจ้าเกิดขึ้นในโลก
แสดงธรรมนำสัตว์ออกจาก
ทุกข์ได้ ไปเกิดเสียในอบาย
มีเดียรฉานกำเนิดเป็นต้น
อย่างนี้ วิบัติคติ

มาเกิดในมนุษย์โลกนี้แล้ว ไม่มี
พระพุทธศาสนา เป็นกาล
ว่างเปล่า พระพุทธเจ้าไม่เกิด
ในโลกมืด อย่างนี้ วิบัติกาล

พระพุทธเจ้าเกิดขึ้นในโลก
แล้ว พระพุทธศาสนาไม่แผ่ไป
ในประเทศทั้งสิ้น ประเทศใน
แผ่นดินมีมากนัก ประเทศใดที่

Furthermore there are six
types of misfortunes: having
a bad destiny, living in
periods of time devoid of the
teachings of a Buddha, living
in countries where Buddhism
has not taken hold, being born
in a family who hold onto the
wrong view, having a physical
disability, and holding on to
the wrong view.

When the Buddha was born
into this world and gave
sermons on the dhammā that
allowed some living beings to
move beyond dukkhā his
contemporaries born in the
lower worlds, such as the
animal world, can be said to
have had a bad destiny.

Being born as human beings
in an era devoid of the
teachings of a Buddha is time
lost. Buddhas are not born in
the world during dark ages.
This is called being born in
a time where calamities reign.

If a Buddha is born into this
world but Buddhism does not
spread to some countries
because of the existence of so

ไม่มีพระพุทธศาสนาไปเกิดใน
ประเทศนั้น อย่างนี้
วิบัติประเทศ

มาเกิดในประเทศที่มีพระพุทธ
ศาสนาแล้ว ประเทศนั้นมี
ตระกูลมาก ที่เป็นสัมมาทิฏฐิ
ก็มี ไปเกิดในตระกูลที่เป็น
มิจฉาทิฏฐิเสีย อย่างนี้
วิบัติตระกูล

เกิดในตระกูลที่เป็นสัมมาทิฏฐิ
แล้ว เป็นคนหูหนวกตาบอด
เป็นง่อย เป็นเปลี้ย เป็นบ้า
เป็นไข้เสียจริตไป อย่างนี้
วิบัติอุปธิคือร่างกาย

เกิดในตระกูลที่เป็นสัมมาทิฏฐิ
แล้ว บริบูรณ์ด้วยอุปธิร่างกาย
ไม่เป็นคนหูหนวกตาบอด
ไม่เป็นง่อยไม่เป็นเปลี้ย ไม่เป็น
บ้าไม่เป็นไข้ บริบูรณ์ด้วย

many countries in the world,
and we are born in a country
where Buddhism has not
spread to then such a country
is said to suffer misfortune.

Having been born in a
country where Buddhism
exists, and where among the
many families in that country
some families hold on to the
right views, but we are born
instead in a family that holds
on to the wrong view, then it
can be said that we have the
misfortune of being born in
a family that holds on to the
wrong view.

Having been born in a family
who holds on the right view
but we happen to be deaf and
blind, lame, feeble, crazy, or
insane, this is called having
the misfortune of being
afflicted with physical
disabilities.

Having been born in a family
of believers and having been
born with complete physical
features, without being deaf
of hearing or blind, without
being lame or feeble, without

อุปถัมภ์ร่างกายแล้ว ไปส่องศพคน
คนที่เป็นมิจฉาทิฏฐิ ก็กลายเป็น
มิจฉาทิฏฐิไปเสีย อย่างนี้
วิบัติทิฏฐิเห็นผิด

เราทั้งหลายพ้นจากวิบัติ ๖
ประการดังว่ามานี้ เป็นลาภ
ของเราแล้ว ความเป็นมนุษย์
อันเราได้ด้วยดีแล้ว เพราะบุญ
กุศลของเรามี ได้ก่อสร้างไว้ใน
ชาติก่อนแล้ว จึงได้พ้นจากวิบัติ
๖ ประการนี้ ควรเราทั้งหลาย
จะพึงยังกุศลสุจริตความชอบ
ที่เป็นที่พึงของตน ให้ถึง
ให้พร้อมบริบูรณ์ด้วยดีเถิด

อนึ่ง สมบัติข้าวของเงินทอง
หมดทั้งสิ้น เป็นของกลาง
สำหรับแผ่นดิน ไม่ใช่ของใคร
ไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ ใครคิดได้
อย่างนี้ ผู้นั้นคล้ายกับ
พระโสดาบัน คิดไม่ได้ ให้ไปดู
เอาที่ป่าช้าเถิด อะไรๆ ทั้งสิ้น
ทิ้งเสียหมดเอาไปไม่ได้

being crazy or deaf, and with
complete physical features,
but we have chosen to
associate with and befriend
people who hold on to the
wrong view and we become
someone who hold on to the
wrong view. This is called
having the misfortune of
holding on to the wrong view.

If we survive these 6 types
of misfortunes as mentioned
then it is our good fortune.
We have become human
beings and have avoided
the 6 types of misfortunes
because of the meritorious
deeds that we have built
up in our previous lives.
Therefore let us all engage in
honest and virtuous meritorious
deeds that we can all depend
on to our fullest extent.

Furthermore all possessions
and money are common
properties that belong to the
earth, these do not belong to
anyone, these are owned by
no one. Those who can think
this way think similarly to
those who have attained
sotāpanna. For those who

สูญเปล่า เหลืออยู่แต่กระดูก
อย่างเดียวเท่านั้น นี่เป็น
ของแท้ ของจริงจำไว้เถิด

เราทั้งหลายเกิดมามีกรรม
อย่างเดียวนั้นแลเป็นของๆ ตัว
อย่ามัวเมาหลงหาบาปกรรม
ความชั่วเพราะสมบัติข้าวของ
เงินทองที่ตายแล้ว ทิ้งเสีย
เอาไปไม่ได้ แต่บาปกรรม
ความชั่วที่ทำไว้นั้น ย่อม
ติดตัวไป ให้ผลได้ทุกข์
กายหน้า อย่างนี้ไม่ดีเลย
แก่เราทั้งหลาย เสียที่ที่เกิดมา
เป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา
นี้ทีเดียว นี่เป็นสุภาสิตสั่งสอน
ไว้ด้วยกรุณา หวังจะให้ปฏิบัติ
ให้ได้สุขพ้นจากทุกข์
อย่างเดียว

do not think this way do go
and look inside a cemetery
where everything is left there
and cannot be taken, nothing
is left except skeletons. This
is the real truth, do not ever
forget it.

Everyone is born with past
kamma that are the only
things that belong to them.
Let us not be misguided and
addicted to seeking out
additional sinful activities.
Possessions and money have
to be let go of upon death,
they cannot be taken along.
But sinful activities committed
will accompany the person
upon death and will result in
undesirable dukkhā, and
behaving this way will be
a missed opportunity after
having been born as a human
being and having met
Buddhism. These words are
sayings that are taught out of
true compassion in the hope
that they will result in
behaviors that bring peace
of mind and allows us
to move beyond dukkhā.

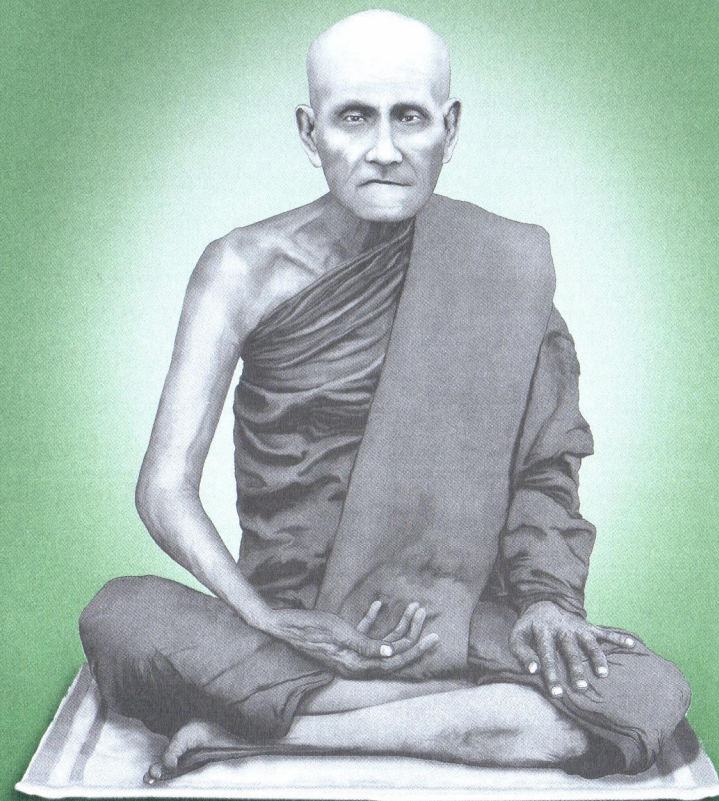
พระพุทธศาสนานี้หายาก
จะได้ประสบด้วยยากยิ่งนัก
เหตุนี้เราทั้งหลายจึงมีสติ
อุทิศสาก่อสร้างบุญกุศลสุจริต
ความชอบ ซึ่งเป็นที่พึ่งของตน
ให้ถึงพร้อมให้บริบูรณ์ด้วยดี
ด้วยความไม่ประมาทเถิด

.....จบจตุรารักษ์กัมมัฏฐาน
แต่เท่านี้

The Buddhist religion is something difficult for anyone to discover and even more difficult for anyone to have the opportunity to experience its teachings. Therefore with mindfulness let us be diligent in building honest and virtuous meritorious deeds which will be a source of dependency for ourselves in a complete manner, let us do so without negligence.

This ends the Four Objects of Meditation that give Protection

สมเด็จพระวันรัต
(ทัพบุทธสิริ)
เจ้าอาวาสรูปแรกของวัดโสมนัสสวรวิหาร
(พ.ศ. ๒๓๔๙-๒๔๓๔)

Somdet Phra Vanarat
(Tab Buddhasiri)
First Lord Abbot of Wat Somanasvihara
(1806-1891 A.D.)

ประวัติของเจ้าพระคุณสมเด็จพระวันรัต (กับ พุทฺธสิริบท)

พระเดชพระคุณสมเด็จพระวันรัตเกิดวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๓๔๙ ณ บริเวณปากคลองผดุงกรุงเกษม กรุงเทพมหานคร ท่านได้อุปสมบทเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๖๙ ที่วัดเทพราชกุญชร เมื่อบวชได้ ๒ พรรษา พระอุปชฌาย์ของท่านได้นำท่านมาเฝ้าถวายตัวในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในขณะที่ยังทรงผนวชเป็นพระภิกษุนามวชิรญาณ เพื่อรับประทานเรียนหนังสือ ท่านจึงได้มาอยู่วัดมหาธาตุฯ สืบมา ท่านได้ทูลขอรับประทานเรียนฎีกาสังคหะจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ส่งสอนชี้แจงโดยข้อปฏิบัติสิกขาบทวินัยบัญญัติต่าง ๆ ครั้นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นประทับที่วัดราชาธิวาส ท่านก็ได้เสด็จตามขึ้นไปด้วย ในสมัยที่อยู่วัดราชาธิวาสสมเด็จพระวันรัตเป็นผู้หนึ่งที่ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ จัดตั้งธรรมยุติกนิกายในปี พ.ศ. ๒๓๗๒ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๙๙ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงอาราธนาสมเด็จพระวันรัตให้มาอยู่ครองวัดโสมนัสวิหาร เจ้าพระคุณสมเด็จฯ จึงได้มาเป็นเจ้าอาวาสรูปแรกของวัดนี้

Somdet Phra Vanarat Buddhasiri (Tap)

Somdet Phra Vanarat Buddhasiri (Tap) was born in B.E. 2349 (1806 A.D.) in Bangkok. He was a member of the first group of disciples of Prince Mongkut while he was ordained as a monk under the name Bhikkhu Vajiranana before his ascension to the throne in B.E. 2394 (1851 A.D.) as King Rama IV. Somdet Phra Vanarat spent more than twenty years studying Buddhist scriptures and meditation (tranquility and insight meditation) under the guidance of Venerable Vajiranana (Prince Mongkut). Somdet Phra Vanarat (Buddhasiri) while staying at Wat Rachathiwat was one of the Bhikkhus who together with Venerable Vajiranana established the Dhammayut order in B.E. 2372 (1829 A.D.). Somdet Phra Vanarat (Buddhasiri) became the first Lord Abbot of Wat Somanasvihara in Bangkok in B.E. 2399 (1856 A.D.)

Glossary

Abhidhamma *The Abhidhamma Pitaka is the last of the three pitakas constituting the Pali Canon, the scriptures of Theravāda Buddhism. In the Abhidhamma the philosophical standpoint of the Buddha is given in a pure form^(1,2).*

Abhinhapaccavekkhana

A chant for meditation practice known as Five Subjects for Frequent Recollection: (1) I am of the nature to be old, I have not gone beyond old age. (2) I am of the nature to be diseased, I have not gone beyond disease. (3) I am of the nature to die, I have not gone beyond death. (4) All that is mine, dear and beloved, will become otherwise, will become separated (from me). (5) I am the owner of my kamma, heir to my kamma, born of my kamma, related to my kamma, abide supported by my kamma, whatever kamma I shall do, good or evil, of that I shall be the heir. Thus by us they should be frequently recollected⁽³⁾.

Arahant

A fully enlightened one who has reached the ultimate state of nibbāna. A person who, by following the Buddha's path to freedom, has totally eradicated his mental defilements (kilesa)^(4,5).

Avijjā

Fundamental ignorance. This ignorance is the central factor in the delusion about the true nature of oneself and therefore the essential factor binding living beings to the cycle of rebirth⁽⁶⁾.

<i>Ayatana</i>	<i>The sense base. There are six internal sense bases, and six external sense bases: the eye and visible objects, the ear and sound, the tongue and taste, the body and touch, the mind and mental objects⁽⁷⁾.</i>
<i>Bhāvanā</i>	<i>Development by means of meditation⁽⁷⁾.</i>
<i>Bhikkhu</i>	<i>A monk, usually in reference to Buddhism, who lives entirely on donations of food and other basic requisites^(6,7).</i>
<i>Cetasika</i>	<i>Mental states. There are 52 kinds of cetasika such as phassa or contact, vedanā or feeling, lobha or greed, saddhā or faith in what ought to be believed, sati or constant mindfulness, karunā or pity or sympathy⁽⁸⁾.</i>
<i>Cetovimutti</i>	<i>Liberation or freedom of the mind⁽⁹⁾.</i>
<i>Citta</i>	<i>The citta is the mind's essential knowing nature, the fundamental quality of knowing that underlies all sentient existence. When associated with a physical body, it is referred to as "mind" or "heart". Being corrupted by the defiling influence of fundamental ignorance (avijjā), its currents "flow out" to manifest as feelings (vedanā), memory (sannā), thoughts (sankhāra), and consciousness (vinnāna), thus embroiling the citta in a web of self-deception⁽¹⁰⁾.</i>
<i>Dhammā</i>	<i>Supreme Truth, the ultimate order underlying everything, the teachings of the Buddha⁽¹¹⁾.</i>

<i>Dhutanga</i>	<i>Ascetic practices. The dhutangas are a set of 13 specialized ascetic practices that Buddhist monks voluntarily undertake. Their purpose in each case is to counteract specific mental defilements (kilesa). They are: 1) Wearing only robes made from discarded cloth; 2) Wearing only the three principle robes and no others; 3) Going on almsround everyday without fail; 4) Not omitting any house on almsround; 5) Eating only one meal per day; 6) Eating all food directly from the alms bowl; 7) Refusing to accept food offered after the almsround; 8) Living in the forest; 9) Dwelling at the foot of a tree; 10) Living in the open — not at the foot of a tree or under a roof; 11) Living in a cemetery; 12) Being satisfied with whichever bed or resting place is available; 13) The sitter's practice; that is to say, sitting, standing or walking, but never lying down⁽¹²⁾.</i>
<i>Dosa</i>	<i>A cetasika meaning hatred, anger, aversion, dislike, fear⁽¹³⁾.</i>
<i>Dukkhā</i>	<i>Suffering, pain, discontent. Dukkha is the condition of fundamental discontent that is inherent within the very nature of all sentient existence⁽¹⁴⁾.</i>
<i>Kamma</i>	<i>One's intentional actions of body, speech, and mind that result in birth and future existence. These actions carry with them a specific moral content — good, bad or neutral. Such action bring back a corresponding result⁽¹⁵⁾.</i>

Kammaṭṭhāna Those interested in practicing may choose one of 40 kammaṭṭhāna or supporting objects suitable for them. The kammaṭṭhāna taught by the preceptor at the time of ordination (of a Buddhist monk) consist of five parts of the body: hair of the head, hair of the body, nails, teeth, skin to be used as methods of contemplation. The term kammaṭṭhāna is most often used to identify the particular Thai forest tradition and lineage that was founded by Phra Ajahn Sao Kantasilo and Phra Ajahn Mun Bhūridatto⁽¹⁶⁾.

Khandha A “group” or “aggregates”. In the plural Khandha refers to the five physical and mental components of personality (body, feelings, memory, thoughts/immagination, consciousness). Also known as “aggregates of attachment” because they are the objects of a craving for personal existence, they are, in fact, simply classes of natural phenomena that continuously arise and cease and are devoid of any enduring self-identity whatsoever⁽¹⁷⁾.

Kilesa Mental defilements. Kilesa are negative psychological and emotional forces existing within the hearts and minds of all living beings⁽¹⁵⁾.

Mettā Friendliness, pure love, loving kindness, goodwill^(17,18).

Moha A cetasika meaning ignorance, delusion, not knowing⁽¹³⁾.

Nāma-rūpa Nāma refers to the mental components of personality (Nāma khandha), which includes feelings, memory, thoughts, and consciousness. Rūpa refers to the body, and physical phenomena in general. When opposed to nāma (mental phenomena), rūpa is the strictly physical component of personality⁽¹⁹⁾.

Nibbāna Nibbāna is compared to a lamp or a fire going out. That is to say, the threefold fire of greed, hatred and delusion goes out in the heart due to lack of fuel. The extinguishing of this fire frees the mind from everything that binds it to the cycle of rebirth and the suffering experienced therein. Nibbāna is Absolute Freedom, the Supreme Happiness. As such, it is the ultimate goal of the Buddhist training⁽¹⁹⁾.

Rāga Lust, attachment, passion^(20,21).

Rūpa Form, shape, the body, physical phenomena in general⁽¹⁹⁾.

Samādha Samādha is concerned with the concentration of one's mind on a suitable concentration object to prevent the mind from wandering about. In Buddhism there are 40 different types of proper meditation objects to calm the mind⁽²²⁾.

Samādhi Meditative calm and concentration. Samādhi is experienced by practicing various meditation techniques that are designed to calm the mind's emotional turbulence and mental distraction by fixing it firmly on a single object of attention and mindfully holding it there until the mind becomes fully absorbed

in that single preoccupation to the exclusion of everything else, and thus wholly integrated within a simple, unified state of awareness⁽²³⁾.

Sangha The community of the Buddha's disciples. On the conventional level, this means the Buddhist monastic order. On the ideal level, it refers to those of the Buddha's followers, whether lay or ordained, who have attained at least the first of the four transcendent paths culminating in arahantship⁽²³⁾.

Sīla Morality, virtue, moral behavior or moral conduct. There are five sīla or precepts to observe for all practicing lay Buddhists⁽²⁴⁾.

Sotāpanna One who has entered the stream leading to nibbāna. The first of the four stages culminating to nibbāna⁽²⁵⁾.

Tathāgata The Buddha refers to himself as the Tathāgata instead of using the pronouns me, I or myself. This serves to emphasize by implication that the teaching is uttered by one who has transcended the human condition, one beyond the otherwise endless cycle of rebirth, beyond all death and dying⁽²⁶⁾.

Vipāssana Clear intuitive insight. Aided by a clear, quiet state of meditative calm, vipassanā is spontaneous insight into physical and mental phenomena, as they arise and cease, that sees them for what they really are: inherently impermanent and unstable, bound up with

pain and suffering, and devoid of anything that can be identified as 'self'⁽²⁷⁾.

Wisdom

The term wisdom denotes an active, incisive application of the principles of cause and effect for the purpose of probing, examining, and analyzing physical and mental phenomena, as they arise and cease, so as to see them for what they really are: inherently impermanent and unstable, bound up with pain and suffering, and devoid of anything that can be identified as "self". As it is used in Buddhism, wisdom implies much more than just sound judgment. Wisdom is a faculty that searches, probes, compares, and investigates the workings of body and mind in light of the fundamental principles of truth in order to gain a decisive advantage over the defiling elements (kilesa) that obscure their true nature and the true nature of the one who knows them⁽²⁷⁾.

1. en.wikipedia.org/wiki/Abhidhamma_Pitaka
2. www.accesstoinight.org/Tipitaka/abhi/index.html
3. [www.mahamakuta.inet.co.th/english/b-way\(4\).html](http://www.mahamakuta.inet.co.th/english/b-way(4).html)
4. Acariya Maha Boowa Nanasampanno. Venerable Acariya Mun Bhuridatta Thera, a Spiritual Biography. Translated from the Thai by Bhikkhu Dick Silaratano. Wat Pa Ban Taad, Udorn Thani Province, Thailand, 2003. Available free of charge on-line at www.forestdhamma.org.p.487.
5. Acariya Maha Boowa Nanasampanno. Patipada, Venerable Acariya Mun's Path of Practice. Translated from the Thai by Venerable Acariya Pannavado, Wat Pa Ban Taad, Udorn Thani Province, Thailand, second printing 2003. Available free of charge on-line at www.forestdhamma.org.p.574.
6. Reference 4. p.488.

7. Reference 5. p.575.
8. Introducing Buddhist Abhidhamma, Appendix II-Cetasika.
www.palicanon.com/introabhidhamma/appendix_ii.htm.
9. P.A. Payutto. Dictionary of Buddhism. Printed by Sen-Tawan Co. Ltd.
 Tenth reprint, 2002. P.322.
10. Reference 4. P.489.
11. Reference 5. P.576.
12. Reference 4. P.496.
13. www.abhidhamma.com/txt_52_Cetasikas_survey_pdf.p2
14. Reference 4. P.490.
15. Reference 4. P.491.
16. Reference 5. P.1.
17. Reference 9. P.344.
18. Reference 5. P. 578.
19. Reference 4. P.492-493.
20. Reference 5. P.580.
21. [en.wikipedia.org/wiki/Raga_\(Buddhism\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Raga_(Buddhism))
22. www.knowbuddhism.info/2009/02/what-is-samadha-in-meditation.html.
23. Reference 4. P.494
24. Reference 5. P.581.
25. Reference 5. P.582.
26. en.wikipedia.org/wiki/Tathāgata
27. Reference 4. P.496.

(This translation of Cāturārakkha Kammaṭṭhāna from Thai into English was made by Dr. Woraphat Arthayukti for Wat Veruwanvannaram. The translator wishes to mention that as an ordinary lay follower of the Kammaṭṭhāna bhikkhu mode of practice he is only able to translate the Dhamma concepts according to his own restricted knowledge and understanding of the Dhamma and apologizes to the readers for any mistranslations.)

ลูกหลานของ...คุณหญิงเพชฌัญญู อรรถยุกติ
 ผู้จัดพิมพ์หนังสือ “จตุรารักขกัมมัฏฐาน”
 เพื่อประโยชน์แก่มหาชนพุทธบริษัททั้งหลาย
 หากมีอุปการะใดในการจัดทำหนังสือแปลเล่มนี้
 ขออุทิศกุศลผลบุญทั้งหลายทั้งหมดนี้ ให้คุณหญิงเพชฌัญญู

จงอุตสาหะ บำเพ็ญศีล แลเจริญจตุรารักข์ แลวิปัสสนา
ซึ่งว่ามานี้เป็นทางสวรรค์ แลนิพพานเกิด
ดีกว่าประกอบกิจอื่นๆ ที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ตน

Let us be diligent in observing sīla and cultivate
Cāturārakkha and meditation because these are the paths
to the heavenly realms and nibbāna. It is better than
engaging in other activities that are useless to ourselves.

